

STANDARDIZACIJA

Bilten JUGOSLOVENSKOG ZAVODA ZA STANDARDIZACIJU

11

Izdavač
JUGOSLOVENSKI ZAVOD ZA STANDARDIZACIJU

Beograd, Cara Uroša 54

Odgovorni urednik
Milan Krajnović dipl. ecc.

S A D R Ž A J

	strana
<i>S. Savić, dipl. inž. — Uslovi primene odredaba standarda za tkanine namenjene konfekciji i koristi u proizvodnji odeće</i>	259
<i>Lovro Rešek, dipl. fiz. — Predlog za novi JUS »Primarne celice in baterije«</i>	263
<i>Anotacija predloga standarda za reviziju JUS N.J2.030 — Galvanski elementi i baterije</i>	265
<i>Anotacija predloga standarda iz oblasti laboratorijskog stakla</i>	265
 <i>Medunarodna standardizacija:</i>	
— <i>Primljena dokumentacija</i>	266
— <i>Kalendar zasedanja</i>	271
— <i>Informacije ISO</i>	280
<i>Objavljeni jugoslovenski standardi</i>	285

USLOVI PRIMENE ODREDABA STANDARDA ZA TKANINE NAMENJENE KONFEKCIJI I KORISTI U PROIZVODNJI ODEĆE*

Uvod

Stručne komisije Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju su, između ostalih, izradile i sledeće standarde za tkanine namenjene širokoj potrošnji i konfekciji:

- JUS F.C0.011/60 Vunene tkanine
- JUS F.C0.021/63 Pamučne tkanine
- JUS F.C0.061/61 Tkanine od cel-vlakana
- JUS F.C0.080/64 Tkanine od viskoznog rejona, za trgovinu
- JUS F.C0.081/64 Tkanine od viskoznog rejona, za konfekciju
- JUS F.C0.082/64 Postavne tkanine od viskoznog rejona, za konfekciju
- JUS F.C0.090/65 Tkanine od acetatnog rejona, za trgovinu
- JUS F.C0.091/65 Tkanine od acetatnog rejona, za konfekciju
- JUS F.C0.092/65 Postavne tkanine od mešavine viskoznog i acetatnog rejona
- JUS F.C1.050/59 Pamučne tkanine za muško rublje
- JUS F.C2.030/59 Pamučne tkanine za posteljinu

Svi navedeni standardi su relativno starijeg datuma. U proteklom periodu postignut je vidan napredak u tehnologiji izrade tekstilnih proizvoda, a izmenilo se i učešće pojedinih vrsta sirovina — vlakana. Iz tih razloga, oseća se potreba da se navedeni standardi revidiraju. Osim toga, standardima nisu obuhvaćene tkanine iz sintetičkih vlakana iako se njihovo učešće u prometu tekstilne robe povećava pa se i standardizacija ovih tkanina u najskorije vreme očekuje.

Iz oblasti konfekcije donesen je niz standarda. U osnovi, ovim standardima rešeno je sledeće:

- sistem označavanja veličina pojedinih vrsta odeće — konfekcije,
- mere pojedinih delova odeće i dozvoljena odstupanja za obavezne mere,
- delimično je utvrđen i kvalitet materijala za pribor (postava i sl.), ali su te odredbe već prevaziđene,
- delimično je utvrđen i kvalitet izrade odeće, ali i te odredbe se moraju menjati i dopunjavati.

Iz napred navedenog sledi pitanje o načinu usaglašavanja mogućnosti, zahteva i želja proizvođača tkanina, proizvođača konfekcije i mase potrošača konfekcije. S obzirom da je u nas organizacija serijske proizvodnje konfekcije na visokom nivou, veliki uticaj na takvu proizvodnju imaju uslovi kvaliteta tkanina i priprema tkanina za potrebe konfekcija (npr. ujednačenost širine tkanine, iz razloga što je za proizvođača konfekcije korisna, ne neka srednja, već najmanja širina komada isporuke). Potrošač-korisnik konfekcije u sadašnjim uslovima može koristiti dve mogućnosti pri izboru odeće: da vizuelno oceni model, kroj i kvalitet materijala i izrade, i pregleda podatke koje proizvođač navodi na etiketi koja je sastavni deo svakog gotovog proizvoda. Međutim, i pored toga potrošač je često izložen raznim iznenađenjima zbog skrivenih nedostataka koji se u toku nošenja odeće pojavljuju:

- neujednačenog ili prevelikog skupljanja pri kvašenju, održavanju, peglanju,
- loših postojanosti obojenja,
- pojave pilinga, sitnih kvržica na površini tkanine,
- kidanja konca za šivenje na sastavima pojedinih delova odeće i sl.

S obzirom na navedene međuzavisnosti, standard za tkanine namenjene industriji odeće treba da obuhvati prvenstveno one elemente kvaliteta koji su od značaja za tehnologiju izrade odeće, a standard za konfekciju elemente koji interesuju kupca-potrošača (npr. zaštita minimalnog kvaliteta sirovine i izrade).

Uslovi primene odredaba standarda za tkanine i koristi u proizvodnji odeće.

Širina i dužina tkanine i način pakovanja

Prema postojećim standardima širinu tkanine ugovara kupac i proizvođač. Za proizvođača, širina je uslovljena radnom širinom tkačkog razboja i mašina za doradu. Za kupca, širina tkanine trebalo bi da bude uslovljena stepenom iskorišćenja date širine pri izradi odeće različitih veličina (npr. muške odeće za ekstra nizak, nizak, srednji, visok ili

* U članku su prikazani i zaključci doneseni na sastanku grupe stručnjaka — predstavnika proizvođača tkanina (TKZ — Zagreb, KTI — Krapina, SVILA — Maribor, NOVOTEKS — Novo Mesto, POBJEDA — Zagreb) i konfekcije (MURA — Murska Sobota, KLUZ — Beograd, PRVI MAJ — Pirot, VARTEKS — Varaždin, KAMENSKO — Zagreb), održanom u Zagrebu, dana 18. 09. 1972. godine.

ekstravisok uzrast, odnosno za vitak, normalan ili puniji stas).

Dozvoljeno odstupanje od ugovorene širine za vunene tkanine iznosi $\pm 1,5\%$, za pamučne i tkanine od cel-vlakana $\pm 1,6\%$, za širinu do 100 cm i $\pm 1,2\%$ za širinu iznad 100 cm.

Za ostale standardizovane tkanine dozvoljeno odstupanje iznosi $\pm 1,6\%$, za širinu do 100 cm i $\pm 1,2\%$ za širinu iznad 100 cm.

Po odredbama standarda dužina tkanine se ugovara, a za tkanine od viskoznog rejonu za konfek-

ciju, postavne tkanine, acetatne za konfekciju i postavne iz mešavine acetatnog — viskoznog rejonu, dužina mora iznositi najmanje 25 m. Dozvoljeno odstupanje od ugovorene dužine sme iznositi $\pm 20\%$ sem kod vunениh sa $\pm 10\%$.

Radne širine tkačkih razboja i mašina za pripremu kao i radne širine mašina i aparata za doradu tkanina su u nas standardizovane i identične sa radnim širinama datim u ISO — preporukama, prema tabeli 1.

Tabela 1

Naziv mašine	Radna mašina, u mm *									
	—	—	—	—	1400	—	1600	—	1800	—
Snovaljka za snovanje osnove na predvaljke	2000	—	—	2300	—	—	—	—	—	—
Sekcionalna snovaljka	(2000)	—	2200	—	(1400)	—	(1600)	—	1800	—
	3000	—	—	—	(2400)	(2500)	2600	—	2800	—
	—	—	4200	—	3400	—	—	—	3800	—
Mašine za škrobljenje	(2000)	—	2200	—	1400	—	(1600)	—	1800	—
	—	—	—	—	—	(2500)	—	—	2800	—
Valjci osnove	—	(1150)	(1200)	(1300)	(1410)	(1510)	1600	(1780)	1800	(950)
	—	—	(1250)	(1350)	—	1525	(1660)	—	—	(1910)
	2000	—	(2210)	—	(2400)	—	(2650)	—	(2850)	—
	(2030)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3030	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tkački razboj	1000	1100	1200	1300	1400	1500	1600	1700	800	900
	2000	2100	2200	2300	2400	2500	2600	2700	1800	1900
	3000	—	3200	3300	—	3500	—	—	2800	—
Mašine za doradu	—	—	200	—	400	—	600	—	—	—
	1000	(1100)	1200	(1300)	1400	(1500)	1600	(1700)	1800	(1900)
	2000	(2100)	2200	(2300)	2400	(2500)	2600	(2700)	2800	(2900)
	3000	(3100)	3200	(3300)	3400	—	3600	—	3800	—

* Vrednosti u zagradi treba izbegavati. Izbor standardizovanih radnih širina pojedinih mašina i aparata je veoma širok i u potpunosti može zadovoljiti zahteve u pogledu radne širine raznih vrsta tkanina i drugih tkanih proizvoda.

Dosadašnja praksa pokazala je da tipizacija širina pojedinih tkanina za potrebe konfekcije u sadašnjem momentu ne bi bila celishodna iz razloga što proizvođači tkanina često ne ostvaruju ni širinu tkanine koju ugovore sa kupcem, čak ni u granicama dozvoljenih odstupanja. Bez obzira na potrebu da širina tkanina npr. za muška odela iznosi 140 cm i 150 cm, stručnjaci iz industrije odeće smatraju da bi danas doprinele i sledeće odredbe:

- da se širina tkanine ugovara,
- da proizvođač tkanine na svakom komadu naznači najmanju širinu tkanine,
- da najmanja dužina komada iznosi 30 m, s' tim da u isporuci, dužina tkanine ispod ove dužine sme iznositi najviše 5 % ukupne isporučene dužine tkanine.

Navedene uslove prihvatila je grupa stručnjaka, pa će se ovi predlozi u revidiranim standardima za tkanine staviti na javnu diskusiju. To bi omogućilo proizvođačima odeće da racionalnije koriste tkanine u pripremi, odnosno da plaćaju tkaninu prema najmanjoj širini. Praktično, za proizvođače konfekcije korisna je samo najmanja širina tkani-

ne jedne isporuke jer izvan te širine deo tkanine se seče kao nekoristan, odnosno kao otpad. A vrednost otpada ponekad dostiže 5 do 14 % od površine tkanine.

Na sledećim primerima prikazano je stanje jedne isporuke tkanine:

- broj pojedinačnih pakovanja (bala) u isporuci 173 bale
- dužina tkanine u isporuci 3546 m
- broj pakovanja (bala) dužine:
 - 15 do 20 m 69 bala
 - 20 do 25 m 90 bala
 - 25 do 27 m 14 bala
- dužina tkanine čija srednja prosečna širina iznosi:
 - 138 cm 1740 m
 - 142 cm 510 m
 - 150 cm 1269 m.

Prema datom primeru, uslovi isporuke su veoma nepovoljni za proizvođača konfekcije zbog velike raznolikosti kako u širini tako i u dužini tkanine i ne mogu se prihvatiti u serijskoj proizvodnji odeće.

Stoga je sasvim opravdano da se propišu najmanje dužine komada (30 m) i da proizvođača na svakom komadu navede ne srednju već najmanju širinu tkanine u komadu.

Način pakovanja tkanina nije propisan. Za proizvođače odeće dosadašnji način pakovanja nije podesan niti racionalan. U vreme kada se tkanine u konfekciji slažu na sto za krojenje pomoću specijalnih uređaja (ili se vrše pripreme za uvođenje takvog načina slaganja), opravdan je zahtev da se standardizuje način namotavanja tkanine i mere nosača tkanine u namotaju. U tom pravcu grupa stručnjaka predložila je sledeće:

- sve tkanine za konfekciju, sa izuzetkom nekih tkanina specijalne dorade, treba namotavati
- pakovati u raširenom stanju;
- mere nosača-cevke cilindričnog oblika treba propisati i to unutrašnji prečnik, spoljašnji prečnik cevke-nosača i eventualno dužinu cevke; svakako unutrašnji prečnik cevke mora biti usaglašen sa spoljašnjim prečnikom valjka na uređaju za mehaničko slaganje tkanine na stolu za krojenje.

Prihvatanjem ovih odredaba izbeglo bi se nepotrebno premotavanje tkanina i druge pripreme u odeljenju za krojenje.

Skupljanje tkanina

Skupljanje tkanina pod raznim uslovima prerade u konfekciji, kao i pri održavanju-čišćenju i pranju odeće u toku nošenja, spada među najznačajnije elemente kvaliteta tkanine. Dostignuti nivo tehnologije dorade-apeture tkanine, naročito primenom raznih sintetizovanih pomoćnih sredstava koja se koriste u procesu visokog oplemenjivanja tkanine, pruža sigurnu garanciju potrošaču da se tkanina neće nesrazmerno skupljati. Tako dorađene tkanine su dimenzionalno stabilne ili otporne na gužvanje i druge deformacije.

Značaj procenta skupljanja osnovne tkanine je isto vredan sa značajem procenta skupljanja postave i delova drugih tkanina ugrađenih u odeći. Zbog pojave različitog skupljanja tkanine i pribora, proizvođači odeće danas su prinuđeni da u pripremi sprovode oštru kontrolu procenta skupljanja takvih sirovina, pogotovo kada se u odeću ugrađuju tkanine različitog kvaliteta.

U postojećim standardima skupljanje tkanina je propisano, ali u vrlo širokim granicama — od 1 do 8 %, zavisno od vrste tkanine. U tabeli 2 date su vrednosti procenta skupljanja.

Tabela 2

Vrsta tkanine	Najveći dozvoljeni procenat skupljanja							
	Pri glačanju preko vlažne krpe-tkanine		Pri pranju sa kuvanjem		Pri lakom pranju na 40°		Pri hemijskom čišćenju	
	po osnovi	po potki	po osnovi	po potki	po osnovi	po potki	po osnovi	po potki
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Vunena	2	2	—	—	—	—	2	2
Pamučna:								
— sirova, sa razboja	8	8	8	8	8	8	—	—
— bojena, dorađena	7	4	7	4	7	4	—	—
Tkanine od cel-vlakna:								
— za rublje	8	8	8	8	—	—	—	—
— za ženske haljine	7	6	7	6	7	6	—	—
— za muška odela i ženske kostime	5	4	5	4	5	4	—	—
— za jorgane	7	6	7	6	7	6	—	—
— za zavese, za navlake za nameštaj i sl.	8	8	8	8	8	8	—	—
— za postavu	7	6	7	6	7	6	—	—
— za stolnjake, marame i sl.	8	8	8	8	8	8	—	—
Tkanine od viskoznog rejonu za trgovinu	5	3	—	—	8	5	—	—
Tkanine od viskoznog rejonu za konfekciju, sem kepera	4	2	—	—	5	3	—	—
— za keper	4	2	—	—	6	4	—	—
Postavne tkanine od viskoznog rejonu za konfekciju sem tafta	4	2	—	—	—	—	—	—
— za taft	—	—	6	4	—	—	—	—
Tkanine od acetatnog rejonu za trgovinu	2	1	—	—	3	2	—	—
Tkanine od acetatnog rejonu za konfekciju	2	1	—	—	3	2	—	—
Postavne tkanine od mešavine viskoznog i acetatnog rejonu, sem tafta	4	1	—	—	—	—	—	—
— za taft	—	—	—	—	5	2	—	—

Grupa stručnjaka jednoglasna je u zahtevu da se propišu oni procenti skupljanja koji su u skladu sa dostignutim nivoom tehnologije i da se u standardima ne razdvajaju uslovi za tkanine za trgovinu — široku potrošnju, u odnosu na one namenjene konfekciji. Međutim stručnjaci-predstavnici proizvođača tkanina od veštačke svile (rejona) smatraju da skupljanje takvih tkanina isključivo zavisi od kvaliteta rejona i ne mogu prihvatiti odredbu o ograničenom—dozvoljenom skupljanju tkanina.

Ipak, prihvaćeno je kao neophodno da se sadašnje odredbe u pogledu procenta skupljanja tkanina revidiraju, da se propisani procenti skupljanja garantuju pod uslovima održavanja (pranja, hemijskog čišćenja, peglanja itd.) koje deklariše—propíše proizvođač tkanine.

Predloženi procenti skupljanja prikazani su u tabeli 3, s tim što se u nekim slučajevima, za tkanine posebno — specijalno obrađene utvrđuje niži dozvoljeni procenat skupljanja (npr. ako tkanina nosi neku od oznaka za visokooplemenjenu tkaninu).

Tabela 3

Vrsta tkanine (za konfekciju i trgovinu — široku potrošnju)	Najveći dozvoljeni procenat skupljanja (pod uslovima koje proizvođač tkanine označi u pogledu održavanja - čišćenja npr.: glačanje, pranje na 40°, 60° ili 95 °C, hemijsko čišćenje i sl.)	
	po osnovi	po potki
Vunena	2	2
Pamučna: obično doradana visoko oplemenjena	7	4
Tkanina od cel-vlakana:		
— obično doradana	8	8
— visoko oplemenjena:		
— teža	2	2
— lakša	1	1
Tkanina od viskoznog rejona	3	2
Tkanine od acetatnog rejona	2	1
Tkanine od mešavine viskoznog i acetatnog rejona	3	1

Prekidna sila tkanine

U uslovima kada se u tekstilnoj industriji kao sirovina koriste vlakna dobivena od iznošene odeće ili drugih otpadaka iz tekstilne proizvodnje, grupa stručnjaka smatra da u postojeće standarde treba uneti odredbu o najmanjoj prekidnoj sili tkanine po osnovi ili potki. Ovo tim pre, što je bilo sluča-

jeva da su se uvozile istina veoma jeftine tkanine sa vrlo malom prekidnom silom. Predloženo je da najmanja prekidna sila za pamučne tkanine iznosi 18, a za ostale 20 kiloponda (kp) na standardnu epruvetu tkanine.

Uslovi primene odredaba standarda za mušku konfekciju

Jugoslovenski standardi za konfekciju sadrže grupu odredaba koje su od bitnog interesa za kupce-potrošače:

- utvrđen je jedinstven sistem označavanja veličina odeće,
- propisane su obavezne mere pojedinih delova odeće za koje se smatra da su od bitnog uticaja na određivanje veličine odeće (npr. obim grudni, dužina rukava, obim bokova, obim vrata i sl).
- propisan je kvalitet izrade, a za određene proizvode i kvalitet pribora (npr. postava, međupostava, džepovina, konac za šivenje i sl.)

Jugoslovenski sistem označavanja veličina odeće zasnovan je na veličini pojedinih delova tela i obuhvata ekstra nizak, nizak, srednji, visok i ekstra visok uzrast kao i vitak, normalan i puniji stas.

Tako, oznake veličina za muška odela zasnovane su na veličini obima grudni, košulje na veličini obima vrata itd. Sistem označavanja veličina konfekcije ne bi trebalo da se menja sve dotle dok se od strane Međunarodne organizacije za standardizaciju ne usvoji jedinstven svetski sistem označavanja veličina odeće. Taj zadatak prihvatio je novoosnovani komitet ISO/TC 133.

U našim standardima za odeću izvršena je selekcija u pogledu mera koje se obavezno primenjuju pri izradi konfekcije. Za muško odelo obavezne su sledeće mere (uz toleranciju — 2%):

- širina leđa sakoa,
- dužina rukava,
- dužina pantalona (bez pojasa),
- obim pojasa.

Za žensku konfekciju — kaput, haljinu, bluzu i suknju, mere su orijentacione i primenjuju se u proizvodnji sa dodatkom na ugodnost nošenja.

Neosporno da moda i model ponekad zahtevaju da se odstupi od propisanih obaveznih mera. Međutim, sa stanovišta potreba mase potrošača, neophodno je naći rešenja kojima će se garantovati poštovanje i primena prihvaćenog sistema označavanja odeće. Za sada se preko obaveznih mera to želi postići ili, što je slučaj sa ženskom odećom, definicijom koja moralno obavezuje proizvođača da se pridržava datih mera koje može menjati samo za slučaj kada se radi o dodatku na ugodnost nošenja.

Zahtev proizvođača konfekcije da se sve mere odeće-konfekcije prevedu u orijentacione nije sporan ali je sporno to koji elementi su garancija da će muško odelo, sa oznakom veličine 52, moći koristiti muškarac srednjeg rasta, normalnog stasa čiji obim grudni je 104 cm. Stoga se u toku javne diskusije po predlogu revizije standarda očekuje rešenje o obaveznim merama.

U postojećim standardima za mušku odeću posebna odredba propisuje kvalitet materijala za pribor (kvalitet A, B, C). Uvođenjem nove tehnologije oblikovanja muške odeće — sakoa, neophod-

no je da se ove odredbe revidiraju, što je i grupa stručnjaka prihvatila.

Postojeći standardi propisuju i kvalitet izrade odeće. Grupa stručnjaka smatra da su odredbe o kvalitetu izrade jasne, ali treba uneti više discipline u primeni ovih odredaba.

Zaključak

Proizvođači odeće zainteresovani su za tipizaciju tkanine po širini, odnosno za tipizaciju širine. To bi doprinelo da se procenat otpadka pri krojenju smanji i priprema racionalnije sprovede. Međutim proizvođači tkanina nisu spremni da prihvate taj uslov, ali su saglasni da se u predlog revizije standarda unese nova odredba koja će ih obavezati da na etiketi navedu najmanju širinu po dužini jednog komada. Ova odredba bi se primenila i na tkanine namenjene širokoj potrošnji.

Nove odredbe koje se odnose na procenat skupljanja tkanina stavljaju u povoljniji položaj konfekciju. Predloženi procenti su zadovoljavajući. Ukoliko se u proizvodnji tkanina ovaj kvalitet uspešno ostvari, mogućnost pojave deformacije pri održavanju — čišćenju i peglanju odeće radi različitog procenta skupljanja tkanina biće sveden na dozvoljeni minimum.

Novom odredbom o prekidnoj sili tkanine utvrđena je granica čvrstoće tkanina najnižeg kvaliteta.

U pogledu obaveznih i neobaveznih mera odeće koje su propisane u standardima za konfekciju, postignuta je saglasnost da je nužno utvrditi elemente obaveza po pitanju primene sistema označavanja veličina odeće. Da li će to i nadalje biti obavezne mere u granicama dozvoljenih odstupanja, ili će ta obaveza biti deklarativnog karaktera, znaće se na kraju javne diskusije koja po ovom pitanju predstoji. U toku diskusije očekuje se aktivno učesće i doprinos kreatora mode, zatim konstruktora odeće i organizacija — predstavnika potrošača. U interesu istine treba naglasiti da se često susrećemo sa pojavom da dva proizvođača konfekcije, na isti proizvod stavljaju istu oznaku veličine (npr. 52 na muški sako) a da se premeravanjem osnovnih mera pokazuje ogromna razlika između ta dva proizvoda.

U pogledu pribora za odeću prihvaćeni su novi postupci ugrađivanja pribora koji se od dosadašnjih

potpuno razlikuju. Takođe su prihvaćene i nove vrste sirovina koje služe kao pribor.

U vezi označavanja kvaliteta pribora izraženo je mišljenje da bi bilo celishodno da se proizvođaču odeće prepusti da sam deklariše kvalitet pribora ali sa dovoljno podataka koji su od interesa za potrošača — kupca odeće.

Pripremiće se predlozi standarda za tkanine izrađene iz sintetičkih vlakana.

Niz pitanja treba rešiti u toku javne diskusije uporedo sa rešavanjem predloga zaključaka grupe stručnjaka.

To su sledeća pitanja:

Klasifikacija grešaka na tkaninama i njihovo kvantitativno razvrstavanje. Danas su u upotrebi termini »lako uočljiva greška«, »veća greška« itd. Da bi se ovaj element kvaliteta mogao standardizovati potrebno je sistematski izučiti sve pojave i mogućnosti koje pruža praksa u proizvodnji tkanina i konfekcije.

U postojećim standardima, na pr. za vunene tkanine napisano je i sledeće: »Tkanina sme da ima na 30 dužinskih metara 3 manje uočljive greške koje moraju biti označene koncem na ivici tkanine«.

Postavlja se pitanje ne samo definisanja grešaka i kvantitativnog razvrstavanja pri preuzimanju tkanina već i pitanje obeštećenja potrošača — kupca.

Postojanosti obojenja tkanina u većini slučajeva prepuštene su dogovoru između kupca-trgovine i proizvođača. Neosporno, ne može se zahtevati da postojanost obojenja bude ista za sve vrste tkanina bez obzira na vrstu sirovine i namenu. Na izbor boja različitih postojanosti utiče pre svega kvalitet sirovine-vlakna, cena tkanine, njen vek trajanja, namena itd. Ali svedoci smo da se pri održavanju — čišćenju i nošenju odeće iz tkanina višeg kvaliteta, boje razlivaju, menjaju nijansu, prelaze na susednu odeću, itd. Kod odeće iz sintetičkih vlakana događa se da boja migrira u toku održavanja ili peglanja proizvoda. Stoga treba istaknuti činjenicu da kupac-trgovina prima u ime široke potrošačke mase punu odgovornost u određivanju kriterijuma pri ugovaranju postojanosti obojenja.

*Priredio
Savić Stanko, dipl. ing.*

PREDLOG ZA NOVI JUS »PRIMARNE CELICE IN BATERIJE«

Predlog novega JUS standarda za »Primarne celice in baterije« bazira na IEC Publication 86-1, 86-2 in 86-3 »Primary cells and batteries«, na DIN »Galvanische Primärellemente und batterien«, JIS »Dry cells and batteries« in pa seveda na JUS N. J2. 030 »Galvanski elementi i baterije«.

K izdelavi novega predloga JUS-a za »Primarne celije i baterije« smo pristopili zato, ker je JUS N. J2. 030 že zastarel, tako po definicijah, kakor tudi po testih in kriterijih, kar pa je popolnoma razumljivo, saj je bil izdelan 1. 1960. in to na podlagi IEC publikacije 86, prva izdaja iz 1. 1957.

Novi predlog JUS-a pa temelji na predlogih IEC Publikacija 86-1 tretja izdaja od 1. 1971, IEC publi-

kacija 86-2 tretja izdaja od 1. 1972 in pa IEC publikacija 86-3 od 1. 1965. Od IEC publikacija smo odstopili samo tam, kjer IEC ne predpisuje bodisi testov ali pa kriterijev, ki pa jih ne moremo pogrešati. V takih primerih pa smo se posluževali DIN oziroma JIS predpisov. Vsa ta odstopanja in pa specifičnosti v novem predlogu bom navedel v nadaljevanju.

Obstoječi JUS N.J2.030 »Galvanski elementi i baterije« se že v predmetu, ki ga obravnava in pa v definicijah opredeli samo za baterije in elemente, katerih depolarizator bazira na mangan dioksidu oziroma za baterije, katerih celice se sestojijo iz cink elektrode, ogljene elektrode in elektrolita, ki

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene međunarodne standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

ISO/TC 2 — Vijci, navrtke i pribor

Međunarodni standardi:

- br. 898/IV — »Mehaničke osobine elementa za pričvršćivanje. Navrtke sa korisnom visinom navoja većom ili jednakom 0,4 d do 0,6 d, za koji je opterećenje dato«
- br. 2320 — »Šestrostrane navrtke samokočene od čelika. Mehaničke karakteristike i ponašanje u radu«,
- br. 2338 — »Cilindrične čivije nekaljene. Metričke serije«,
- br. 2340 — »Svornjaci. Metrička serija«,
- br. 2341 — »Svornjaci sa glavom. Metrička serija«,
- br. 2342 — »Uvrtni vijci. Metrička serija«,
- br. 2343 — »Uvrtni vijci sa šestougaonom rupom«.

ISO/TC 4 — Kotrljajni ležaji

Međunarodni standardi:

- br. 582 — »Kotrljajni ležaji. Metričke serije. Granične mere zaobljenja ivice prstenova i najveći prečnik zaobljenja ivice provrta i naslona rukavaca »II izdanje, zamenjuje ISO/R 582-1967«,
- br. 2264 — »Kotrljajni ležaji. Kotrljajni ležaji sa kuglastom spoljnom površinom i širokim unutrašnjim prstenom«,
- br. 2265 — »Kotrljajni ležaji. Kotrljajni ležaji sa uskočnikom Unutrašnji prečnik uskočnika«

ISO/TC 5 — Metalne cevi i fitinzi

Predlog međunarodnog standarda

- br. 134 — »Čelične cevi sa ravnim krajevima za opšte svrhe« Revizija ISO/R 134 — 1962 (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 17 — Čelik

Međunarodni standard:

- br. 683/XII — »Termički obrađeni legirani čelici i čelici za automate. Deo XII. Čelici za termičku obradu, legirani čelici i čelici za automate«.

ISO/TC 20 — Aero- i kosmonautika

Međunarodni standardi:

- br. 1198 — Sijalice — reflektori za ateri-ranje vazduhoplova
- Predlog za dopunu međunarodnog standarda:
- br. 2533/Addl — »Dopuna 1: ISO referentna atmosfera za visine od 50 do 80 km«, (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 22 — Automobili

Međunarodni standard:

- br. 2416 — »Automobili. Raspored opterećenja za putničke automobile«,
- Predlozi međunarodnih standarda:
- br. 1585 — »Automobili. Ispitivanje motora. Neto snaga«, revizija ISO/R 1585-1971 (rok za primedbe 1. XII 1972),
 - br. 2958 — Automobili. Spoljna zaštita« putničkih vozila (rok za primedbe 1. XII 1972),
 - br. 2974 — »Automobili. Cevne spojke visokog pritiska sa unutaršnjim konusom 60 °«, (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 24 — Sita, određivanje granulometrijskog sastava sejanjem i drugim metodama

Međunarodni standard:

- br. 565 — »Sita za kontrolu. Metalne i perforirane ploče (dna) sita. Nazivne mere rupa«, zamenjuje ISO/R 565-1967

je izdelan na bazi vodne raztopine amonijevega klorida ali drugih soli. Zato je tudi razumljivo, da je lahko standard samo iz enega dela.

Kot smo videli je IEC predlog sestavljen iz treh delov, to je »definicija in označevanje dimenzij baterij«, »merjenja in preizkušanje kvalitete« ter »dimenzije in priključki« na baterijah.

IEC predlog je sestavljen tako zato, ker je publikacija 86-1 »definicije in označevanje dimenzij baterij« univerzalna za vse tipe baterij, oziroma za vse elektrokemijske sisteme. Prav tako je univerzalna tudi publikacija 86-3 »dimenzije, razpored priključkov in označevanje«, saj vemo, da so priključki že definirani in standardizirani s potrošniki baterij in se nič ali pa malo spreminjajo.

Publikacija 86-2 »Merjenje in preizkušanje kvalitete baterij« pa prodaja teste in minimalne kriterije za različne uporabnike (svetilke, tranzistorske radio aparate, fotofleše, električne ure, električne ograje, slušne aparate, itd.), ne glede na elektrokemijski sistem.

Različni nacionalni standardi japonski (JIS C 8501-8510), britanski (BS 1335) in sovjetski (SS 11100, SS 12333, SS 12537) pa so standardi različnih elektrokemijskih sistemov in imajo na ta način lahko različne kriterije.

Mi smo se pri našem predlogu novega standarda skušali držati načela zaradi obstoječega JUS-a, naj se standard sestoji samo iz enega dela. Vendar pa to ni na strokovnem nivoju, ker smo pri definicijah in kontaktih se popolnoma naslonili na IEC publikacijo 86-1 in 86-3, dočim pa smo meritve in teste izdelali za celice in baterije naše obstoječe proizvodnje, to je za celice tipa Leclanch, čeprav to ni nikjer v standardu posebej omenjeno. Mislim, da bo potreben tudi naš novi JUS razdeliti v dva ali tri dele (po vzorcu IEC).

Stari JUS standard vsebuje naslednje teste:

- svetilne teste
- teste za telekomunikacijske in signalne naprave
- za baterijske aparate za gluhe
- za baterije za radio aparate (cevne)

Vsi ti testi so tudi po kriterijih zastareli in po IEC predlogih, kakor tudi po mednarodnih standardih neveljavni.

Novi predlog pa poleg tega da standardizira vsako baterijo posebej tako po dimenzijah, kakor tudi po uporabnosti, kar je vzeto iz DIN predpisov, dodaja še test in kriterije za uporabnost baterij za večje tokove (elektromotorčki). Medtem ko smo mi v ako celico oziroma baterijo posebej standardizirali, tako kot je to v DIN predpisih pa najnovejša izdaja IEC publikacije 86-2 (tretja izdaja) od 1. 1972, že na enak način standardizira baterije R 6, R 14

in R 20, imenovane s sistemom mangan-dioksid-amonklorid-zinc. Te tri vrste celic oziroma baterij so standardizirane tako, kot smo jih standardizirali mi s tem, da ne vsebujejo testov za elektromotorčke. V tehničnem komiteju 36 pri IEC je ustanovljena posebna komisija, ki proučuje možnost standardiziranja baterij za to vrsto uporabe. Mi smo teste in kriterije vzeli iz JIS (japonskih) predpisov. Omenili smo, da je IEC izdal v publikaciji 86-2 tretja izdaja standard za celice oz. baterije R 6, R 14 in R 20 posamično. S tem da je standardiziral kontakte, dimenzije, teste in kriterije, kakor tudi elektrokemijski sistem. S tem je nakazal, da bo šel v smer kot razni nacionalni standardi, to je da bo imel univerzalni prvi in tretji del (definicije in priključki) ter namenski del (testi in kriteriji), kjer bo podajal različne teste in kriterije z ozirom na namembnost uporabe baterij in pa z ozirom na elektrokemijski sistem. Mislim, da je prav, da storimo v novem predlogu tako tudi mi in da imenujemo za kateri elektrokemijski sistem veljajo standardizirani testi.

Za celice oziroma baterije R 6, R 14 in R 20 IEC predlog 86-2 iz 1. 1972 predlaga poleg maksimalnih in minimalnih dimenzij sledeče teste in kriterije:

- a) svetilni test
- b) tranzistor radio in za podobne aplikacije test
- c) test za fotofleš
- d) test za električne ure (kriteriji še v pripravi).

DIN predpisi predpisujejo za svoje baterije test v odvisnosti od namena in pa celice oziroma baterije:

- a) svetilni test
- b) radijski test
- c) test za slušne aparate (R 6)
- d) test za fotofleš (R 14 in R 20)

JIS standardi predpisujejo poleg običajnih testov (svetilni tranzistorski) še teste za elektromotorčke. Novi predlog JUS standarda je glede kriterijev popolnoma v skladu z IEC publikacijo 86-2 in pa glede elektromotorčkov z JIS C 8501.

Predpis vsebuje sledeče teste:

- a) svetilni
- b) tranzistorski
- c) za elektromotorčke
- d) test za leakproof, ki pa ni v skladu s predpisom IEC in kriterij ne zagotavlja, da je baterija leakproof izvedbe, (predpis pa je strožji kot ga predpisuje IEC).

Spreje' je predlaganega novega standarda bo uvrstil naš standard (tudi po zahtevah in nivoju) v vrsto mednarodnih standardov.

Voda komisije za standardizacijo
Rešek Lovro

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
ZA REVIZIJU JUS N.J2.030 GALVANSKI ELEMENTI I BATERIJE**

Krajnji rok za pismene primelebe: 1 februar 1973.

Na predlog Jugoslovenskog elektrotehničkog komiteta, Tehnički odbor 35 — Galvanski elementi, Jugoslovenski zavod za standardizaciju pristupa reviziji postojećeg JUS N.J2.030 iz 1960. i ovim stavlja na javnu diskusiju sledeće predloge:

Predlog br. 10390	Primarne ćelije i baterije. Priključci	JUS N.J2.033
Predlog br. 10391	„ Pregled ćelija i gabaritne mere	JUS N.J2.035
Predlog br. 10392	„ Baterija R 1	JUS N.J2.045
Predlog br. 10393	„ Baterija R 6	JUS N.J2.048
Predlog br. 10394	„ Baterija R 14	JUS N.J2.051
Predlog br. 10395	„ Baterija R 20	JUS N.J2.055
Predlog br. 10396	„ Baterija R 40	JUS N.J2.060
Predlog br. 10397	„ Baterija 2R 10	JUS N.J2.070
Predlog br. 10398	„ Baterija 3R 12	JUS N.J2.073
Predlog br. 10399	„ Baterija 6F 22	JUS N.J2.080
Predlog br. 10400	„ Batreija S 4	JUS N.J2.090

Gornje predloge je pripremio sekretarijat TO 35 sa sedištem u tvornici Croatia, Zagreb, uz pomoć saradnika tovarne Zmaj, Ljubljana, a kao osnova poslužile su IEC publikacije 86-1, 86-2 i 86-3, poslednja izdanja. Predlozi su razmatrani na redovnom sastanku TO 35, održanom u prostorijama tvornice Croatia, Zagreb, na dan 24. 08. 1972. i usvojeni za objavljivanje kao predlozi jugoslovenskih standarda.

Predlog za reviziju JUS N.J2.030 objavljen je u celosti u prethodnom broju biltena, oktobar 1972.

Tekstove gornjih predloga interesenti mogu dobiti u sekretarijatu Tehničkog odbora 35, tvornica Croatia, Zagreb ili u ovom Zavodu, 11001 Beograd, p.p. 933.

**ANOTACIJA PREDLOGA STANDARDA
IZ OBLASTI LABORATORIJSKOG STAKLA**

Krajnji rok za dostavljanje primedbi: 1 februar 1973.

Ovim se stavlja na javnu diskusiju sledeći predlozi jugoslovenskih standarda: Laboratorijsko posuđe i pribor od stakla:

Predlog br. 10401	— Cevi za apsorpciju »U« (hlor kalcijum sa bočnim cevčicama	JUS B.E4.108
Predlog br. 10402	— Boce sisaljke sa tubusom	JUS B.E4.118
Predlog br. 10403	— Boce za reagencije (stojnice) — uskog grla bez zapušača	JUS B.E4.119
Predlog br. 10404	— Boce za reagencije (stojnice) — uskog grla sa normiranim brusom i staklenim zapušačem	JUS B.E4.120
Predlog br. 10405	— Boce za pranje gasa (plina) po Drecksel-u	JUS B.E4.121
Predlog br. 10406	— Zvona staklena	JUS B.E4.130
Predlog br. 10407	— Hempel-ova pipeta sa jednom kuglom i	JUS B.E4.196
Predlog br. 10408	— Hempel-ova pipeta sa 2 kugle	JUS B.E4.197
Predlog br. 10409	— Hempel-ova pipeta sa tri kugle i cilindrom	JUS B.E4.198
Predlog br. 10410	— Hempel-ova pipeta sa četiri kugle	JUS B.E4.199

Predlozi su posebno odštampani i poslani zainteresovanim preduzećima, ustanovama i organizacijama.

Interesenti koji ove predloge ne budu primili, mogu da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, p. fah 933), da im predlozi budu naknadno dostavljeni.

MEĐUNARODNA STANDARDIZACIJA

PRIMLJENA DOKUMENTACIJA

Ovaj pregled sadrži predloge međunarodnih standarda, usvojene međunarodne standarde i drugu važniju dokumentaciju koju je Jugoslovenski zavod za standardizaciju primio od Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

Preporučuje se zainteresovanim da koriste ovu dokumentaciju uvidom u prostorijama Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, ili putem izrade kopija, a po posebnom traženju, uz obavezu plaćanja troškova reprodukcije.

ISO/TC 2 — Vijci, navrtke i pribor

Međunarodni standardi:

- br. 898/IV — »Mehaničke osobine elementa za pričvršćivanje. Navrtke sa korisnom visinom navoja većom ili jednakom 0,4 d do 0,6 d, za koji je opterećenje dato«
- br. 2320 — »Šestrostrane navrtke samokočene od čelika. Mehaničke karakteristike i ponašanje u radu«,
- br. 2338 — »Cilindrične čivije nekaljene. Metričke serije«,
- br. 2340 — »Svornjaci. Metrička serija«,
- br. 2341 — »Svornjaci sa glavom. Metrička serija«,
- br. 2342 — »Uvrtni vijci. Metrička serija«,
- br. 2343 — »Uvrtni vijci sa šestougaonom rupom«.

ISO/TC 4 — Kotrljajni ležaji

Međunarodni standardi:

- br. 582 — »Kotrljajni ležaji. Metričke serije. Granične mere zaobljenja ivice prstenova i najveći prečnik zaobljenja ivice provrta i naslona rukavaca »II izdanje, zamenjuje ISO/R 582-1967«,
- br. 2264 — »Kotrljajni ležaji. Kotrljajni ležaji sa kuglastom spoljnom površinom i širokim unutrašnjim prstenom«,
- br. 2265 — »Kotrljajni ležaji. Kotrljajni ležaji sa uskočnikom Unutrašnji prečnik uskočnika«

ISO/TC 5 — Metalne cevi i fitinzi

Predlog međunarodnog standarda

- br. 134 — »Čelične cevi sa ravnim krajevima za opšte svrhe« Revizija ISO/R 134 — 1962 (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 17 — Čelik

Međunarodni standard:

- br. 683/XII — »Termički obrađeni legirani čelici i čelici za automate. Deo XII. Čelici za termičku obradu, legirani čelici i čelici za automate«.

ISO/TC 20 — Aero- i kosmonautika

Međunarodni standardi:

- br. 1198 — Sijalice — reflektori za ateri-ranje vazduhoplova
- Predlog za dopunu međunarodnog standarda:
- br. 2533/Addl — »Dopuna 1: ISO referentna atmosfera za visine od 50 do 80 km«, (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 22 — Automobili

Međunarodni standard:

- br. 2416 — »Automobili. Raspored opterećenja za putničke automobile«,
- Predlozi međunarodnih standarda:
- br. 1585 — »Automobili. Ispitivanje motora. Neto snaga«, revizija ISO/R 1585-1971 (rok za primedbe 1. XII 1972),
 - br. 2958 — Automobili. Spoljna zaštita« putničkih vozila (rok za primedbe 1. XII 1972),
 - br. 2974 — »Automobili. Cevne spojke visokog pritiska sa unutaršnjim konusom 60 °«, (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 24 — Sita, određivanje granulometrijskog sastava sejanjem i drugim metodama

Međunarodni standard:

- br. 565 — »Sita za kontrolu. Metalne i perforirane ploče (dna) sita. Nazivne mere rupa«, zamenjuje ISO/R 565-1967

ISO/TC 27 — Čvrsta mineralna goriva

Međunarodni standard:

br. 1953 — »Ugalj. Granulometrijska analiza«

ISO/TC 28 — Nafta i proizvodi prerade nafte

Međunarodni standardi:

br. 2137 — »Proizvodi prerade nafte. Masti za podmazivanje. Određivanje penetracije konusom«,

br. 2176 — »Proizvodi prerade nafte. Masti za podmazivanje. Određivanje tačke kapanja«.

ISO/TC 29 — Sitan alat

Međunarodni standardi:

br. 235/II — Proširivači sa cilindričnom i Morzekoničnom drškom. Preporučene dimenzije za skladište«,

br. 2238 — »Mašinski razvrtači za kotlovske spreznjake«,

br. 2250 — »Razvrtači za Morze i metričke konuse, sa cilindričnom i Morze koničnom drškom«,

br. 2283 — »Mašinski razvrtači sa dugačkom drškom« nazivnog prečnika 3 do 24 mm i 1/8 do 1 inča«,

br. 2296 — »Testerasta glodala sa sitnim i krupnim zupcima, Metrička serija«,

br. 2284 — »Ručni ureznici za cevni navoj cilindričan i koničnom. Glavne dimenzije i obeležavanje«,

br. 2306 — »Burgije za bušenje rupa za navoj«,

br. 2336 — »Listovi za ručne i šinske testere za metal. Dimenzije za dužine do 450 mm i korake do 6,3 mm.

br. 2351 — »Stablo odvijača za vijke sa urezom, sa unutarnjim šestougaonikom«,

br. 2352 — »Spiralni okretači«,

br. 2380 — »Stabla odvijača za vijke sa urezom«,

ISO/R 529/Add 1-1972 — »Dopuna 1 preporuke ISO/R 529-1966—Kratki ureznici mašinski i ručni«,

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 2857 — »Brušeni ureznici za ISO metrički navoj, tolerancije 4 H do 8 H i 4 G do 6 G, za krupan i sitan korak. Tolerancije za izradu reznog dela« (rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2936 — »Ključevi i odvijači. Odvijači šestougaoni, savijeni, za vijke sa šestougaonom rupom u glavi. Metrička serija« (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 33 — Vatrostalni materijal

Međunarodni standard:

br. 2245 — »Oblikovani izolacioni vatrostalni proizvodi. Klasifikacija«

br. 2246 — »Puni oblikovani vatrostalni proizvodi. Nomenklatura proizvodnih postupaka«

ISO/TC 34 — Poljoprivredni prehrambeni proizvodi

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 2917 — »Meso i proizvodi od mesa. Određivanje pH vrednosti (Referentna metoda)« (rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2918 — »Proizvodi od mesa. Određivanje sadržaja nitrita (Referentna metoda)« (Rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2920 — »Sir iz surutke. Određivanje sadržaja suve materije (Referentna metoda)« (rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2962 — »Sir i topljeni sir. Određivanje sadržaja fosfora (Referentna metoda)« (rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2963 — »Sir i topljeni sir. Određivanje sadržaja, limunske kiseline (Referentna metoda)« (rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2970 — »Sir. Određivanje sadržaja hlorida (Referentna metoda)« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 35 — Boje i lakovi

Međunarodni standardi:

br. 2040 — »Pigmenti za boje na bazi stroncijumhromata«,

br. 2068 — »Pigmenti za boje na bazi barijumhromata«,

br. 2409 — »Boje i lakovi. Ispitivanje četvrtanjem«,

br. 2431 — »Boje i lakovi. Određivanje vremena isticanja pomoću konusnog aparata za isticanje«

br. 2495 — »Pigmenti plave boje na bazi gvožđa za boje«

— Predlog za dopunu A predloga preporuke ISO/DR 2810 — »Boje i lakovi. Uputstva za izvođenje opita prirodnog starenja. Dopuna A: Mesto izlaganja.« (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 36 — Kinematografija

Međunarodni standardi:

br. 1700 — »Kinematografija. Perforirani film od 8 mm tipa S, neupotrebljen. Dimenzije isečaka i perforacije«,

br. 1785 — »Kinematografija. Položaj slike izvan kopirajuće površine od 8 mm tipa S na filmu od 16 mm perforiranom na 8 mm tipa S, 1—4

Predlozi međunarodnih standarda:

br. 2862 — »Kinematografija. Magnetno registrovanje zvuka sa jednim tragom na filmu od 35 mm.« (rok za primedbe 1. XII 1972),

- br. 2863 — »Kinematografija. Kasete za kamere, 8 mm tip S, model II. Dužina« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2895 — »Kinematografija. Osvetljavanje projekcionih ekrana u gledalištima za kino filmove određene za prikazivanje u salama« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2910 — »Kinematografija. Osvetljavanje projekcionih ekrana u bioskopskim salama« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 38 — Tekstil

Međunarodni standardi:

- br. 2060 — »Tekstil. Pakovana pređa. Određivanje linearne gustoće (masa po jedinici dužine metodom povjesma«,
- br. 2061 — »Tekstil. Metoda određivanja navoja pređe. Direktna metoda«
- br. 2062 — »Tekstil. Pakovana pređa. Metoda određivanje prekidne sile i izduženja pri prekidu pojedinačnih vlakana (Aparati velike brzine, sa konstantnim povećanjem opterećanja ili konstantnom brzinom kretanja)«,
- br. 2549 — »Tepisi ručne izrade. Određivanje dužine flora iznad noseće podloge«;
- br. 2550 — »Tepisi ručne izrade. Određivanje tipova čvorova«,

Predlog međunarodnog standarda

- br. 2947 — »Tekstil. Univerzalna tabela za prevođenje uobičajenog titra pređe u zaokrugljene vrednosti sistema tex«. (rok za primedbe 1. XII 1972),

ISO/TC 39 — Mašine alatke

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 2905 — »Modularne jedinice za konstrukciju mašina alatki. Glave vretena i redukcionni trnovi za viševretene glave za bušenje. Nazivne mere od 16—48 mm« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2912 — »Modularne jedinice za konstrukciju mašina alatki. Viševretene glave za bušenje. Dimenzije kućišta i pogonske osovine« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2891 — »Modularne jedinice za konstrukciju mašina alatki. Centralne osnove i stubovi« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 42 — Fotografija

Međunarodni standardi:

- br. 419 — »Kristalni natrijumtiosulfat za potrebe fotografije. Tehnički

uslovi«, zamenjuje ISO/R 419—1965,

- br. 1229 — »Fotografija. Osvetljavajuće lampe sa sagorevanjem. Određivanje emitovane svetlosti«,
- br. 2243 — »Fotografija. Osvetljavanje radi uporednog ispitivanja diapozitiva i njihovih uzoraka u boji«.

Predlog međunarodnog standarda:

- br. 2803 — »Fotografija. Mikrokopije prevučene slojem želatina i srebra. Obrada i konzerviranje radi stavljanja u arhivu« (rok za primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 44 — Varenje

Međunarodni standardi:

- br. 2401 — »Obložene elektrode. Određivanje različitih efekata i koeficijenta nanosa«,
- br. 2405 — »Preporučeni postupak za radiografska ispitivanja zavarenih sučeonih spojeva topljenjem čeličnih limova debljine od 50 do 200 mm«,
- br. 2400 — »Varenje čelika. Referentni blokovi za kalibraciju opreme za ultrazvučno ispitivanje«.

ISO/TC 45 — Guma

Međunarodni standardi:

- br. 35 — »Lateks prirodnog kaučuka. Određivanje mehaničke stabilnosti«,
- br. 126 — »Lateks prirodnog kaučuka. Određivanje sadržaja suve materije«,
- br. 127 — »Lateks prirodnog kaučuka. Određivanje KOH indeksa«,
- br. 1436 — »Žicom ojačana gumena creva za hidrauliku«,
- br. 1796 — »Kaučuk. Pripremanje uzoraka«,
- br. 1856 — »Meki materijali sa ćelijama. Određivanje trajne deformacije«,
- br. 2008 — »Lateks stiren-butadien kaučuka. Određivanje sadržaja isparljivih nezasićenih jedinjenja i ostatka stirena«,
- br. 2025 — »Lepljena industrijska gumena čizma za opštu upotrebu otporna prema ulju«,
- br. 2438 — »Sintetički lateks kaučuka. Kodifikacija«,
- br. 2472 — »Ebonit. Određivanje zatezne čvrstoće«,
- br. 2473 — »Ebonit. Određivanje savojne čvrstoće«,
- br. 2474 — »Ebonit. Određivanje pritiskne čvrstoće«,

Predlozi međunarodnih standarda:

- br. 2882 — »Antistatički i provodljivi proizvodi (od gume) za potrebe bolnice. Električna otpornost« (rok za primedbe 1. XII 1972),

- br. 2885 — »Vulkanizovana guma. Ispitivanje zatezanjem pri konstantnom izduženju na normalnoj i povišenoj temperaturi« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 46 — Dokumentacija

Međunarodni standard:

- br. 2108 — »Dokumentacija. Međunarodni sistem za numeraciju knjiga (ISBN)«.

ISO/TC 47 — Hemija

Međunarodni standardi:

- br. 1914 — »Borna kiselina, tehnička. Određivanje sadržaja borne kiseline. Volumetrijska metoda«,
- br. 1915 — »Oksid bora, tehnički. Određivanje sadržaja oksida bora. Volumetrijska metoda«,
- br. 1916 — »Dinatrijumtetraborat, tehnički. Određivanje sadržaja natrijumoksida, borne kiseline i gubitka pri žarenju«,
- br. 1917 — »Natrijumtetraborat hidratirani, tehnički. Određivanje sadržaja natrijumoksida, oksida bora i odgovarajućeg sadržaja kiseonika. Volumetrijska metoda«,
- br. 2096 — »Glicerin, tehnički. Metode uzimanja uzoraka«,
- br. 2097 — »Glicerin, tehnički. Određivanje sadržaja vode. Metoda po Karl Fišeru«,
- br. 2098 — »Glicerin, tehnički. Određivanje pepela. Gravimetrijska metoda«,
- br. 2099 — »Prečišćeni glicerin, tehnički. Određivanje gustoće na 20°C«,
- br. 2120 — »Tečni hlor, tehnički. Zapreminsko određivanje sadržaja hlora gasificiranih proizvoda«,
- br. 2121 — »Tečni hlor, tehnički. Određivanje vode. Gravimetrijska metoda«,
- br. 2122 — Natrijum i kalijumsilikat, tehnički. Pripremanje rastvora proizvoda teško rastvorljivih u ključaloj vodi i određivanje materija nerastvorljivih u vodi«,
- br. 2124 — »Natrijum- i kalijumsilikat, tehnički. Određivanje sadržaja silicijumdioksida (SiO₂) Titrimetrijska metoda«,
- br. 2197 — »Natrijumbikarbonat, tehnički. Karakteristika za ispitivanje i pripremanje uzoraka za ispitivanje«,
- br. 2198 — »Natrijumbikarbonat, tehnički. Određivanje natrijumkarbonata. Titrimetrijska metoda«,
- br. 2199 — »Natrijumbikarbonat, tehnički. Određivanje sadržaja natrijumbikarbonata. Titrimetrijska metoda«,

- br. 2200 — »Natrijumbikarbonat, tehnički. Određivanje sadržaja vode. Gravimetrijska metoda«,
- br. 2201 — »Natrijumbikarbonat, tehnički. Određivanje sadržaja hlorida. Metoda sa živom«,
- br. 2202 — Tečni hlor, tehnički. Određivanje sadržaja vode elektrolitičkim putem«,
- br. 2210 — »Tečni halogeni derivati ugljovodonika, tehnički. Određivanje ostatka posle isparavanja«,
- br. 2214 — »Borna kiselina, oksid bora i dinatrijumtetraborati, tehnički. Određivanje sadržaja mangana. Fotometrijska metoda sa formaldehidoksidom«,
- br. 2313 — »Ugljeniktetrahlorid, tehnički. Metode ispitivanja.
- Predlozi međunarodnih standarda:
- br. 2865 — »Aluminijumoksid za proizvodnju aluminijuma. Određivanje sadržaja bora spektrofotometrijska metoda sa kurkuminom« (rok za primedbe 25. XII 1972)
- br. 2877 — »Sumporna kiselina, tehnička. Određivanje sadržaja hlorida. Potenciometrijska metoda«,

ISO/TC 52 — Hermetične limenke za životne namirnice.

Predlog međunarodnog standarda

- br. 3004 — »Hermetične limenke za životne namirnice. Kapaciteti i prečnici okruglih limenki (serti) za opštu primenu« (rok primedbe 1. XII 1972)

ISO/TC 59 — Zgradarstvo

Međunarodni standardi:

- br. 1804 — »Vrata. Terminološki rečnik«,
- br. 2514 — »Crteži u zgradarstvu. Metode projektovanja«,
- Predlog međunarodnog standarda.
- br. 2824 — »Oznake za smer zatvaranja i površina vrata prozora i kapaka. II deo.« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 91 — Površinski aktivna sredstva

Međunarodni standardi:

- br. 2270 — »Površinski aktivna sredstva. Polietoksilni derivati. Jodometrijsko određivanje sadržaja oksietilenskih grupa«,
- br. 2271 — »Površinski aktivna sredstva. Detergenti. Određivanje sadržaja anjonskih aktivnih materija (neposrednim izvođenjem dvofazne titracije)«,
- br. 2272 — »Površinski aktivna sredstva. Analiza sapuna. Određivanje sadržaja malih količina slobodnog glicerola. Spektrofotometrijska metoda«,

Predlozi međunarodnih standarda

- br. 2871 — »Površinski aktivna sredstva.

- Detergenti. Određivanje katjonskih aktivnih materija. Metoda neposrednim izvođenjem dvofazne titracije« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2868 — »Površinski aktivna sredstva. Detergenti. Anjonske aktivne materije postojane na hidrolizu kiselinom. Određivanje malih količina« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2869 — »Površinski aktivna sredstva. Detergenti. Anjonske aktivne materije koje hidrolizuju u alkalnoj sredini. Određivanje aktivne materije koja može da hidrolizuje i koja ne hidrolizuje« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2870 — »Površinski aktivna sredstva. Detergenti. Anjonske aktivne materije koje hidrolizuju u kiseloj sredini. Određivanje aktivne materije koja može da hidrolizuje i koja ne hidrolizuje« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 105 — Čelična žičana užad

- Predlog međunarodnog standarda
br. 2502 — »Čelična žičana užad. Terminološki rečnik« (rok za primedbe 1. XII 1972),

ISO/TC 122 — Ambalaža

- Međunarodni standardi:
- br. 2206 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo I: Utvrđivanje različitih delova za ispitivanje«,
- br. 2233 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo II: Kondicioniranje za ispitivanje«,
- br. 2234 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo III: Ispitivanje složaja«,
- br. 2244 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo V: Ispitivanje na horizontalni udar (Ispitivanje na zakošenoj ravni. Ispitivanje klatnom)«,
- br. 2247 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo VI: Ispitivanje na vibracije«,
- br. 2248 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo IV: Ispitivanje vertikalnim udarom pri slobodnom padu«,
- Predlozi međunarodnih standarda:
- br. 2872 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo VII: Ispitivanje sabija-

njem.« (rok za primedbe 1. XII 1972),

- br. 2873 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo VIII: Ispitivanje pod malim pritiskom«. (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2876 — »Ambalaža. Transportna ambalaža sastavljena i napunjena. Deo IX: Ispitivanje kotrljanjem« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 127 — Mašine za zemljane radove

- Predlog međunarodnog standarda
br. 2867 — »Mašine za zemljane radove. Penjalice i platforme za prilaz mašinama« (rok za primedbe 1. XII 1972).

ISO/TC 130 — Tehnologija grafičke industrije

- Predlozi međunarodnih standarda:
- br. 2834 — »Ispitivanje štamparske boje. Pripremanje standardnog otiska« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2835 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost prema svetlosti« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2836 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost prema vodi« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2838 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost prema alkalijama« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2839 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost prema sapunima« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2840 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost otiska prema detergentima« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2841 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost otiska prema sirevima« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2842 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost otiska prema uljima i mastima za ishranu« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2843 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost prema impregnaciji sa voskovima ili parafinima« (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2844 — »Ispitivanje štamparskog otiska i boje. Otpornost otiska prema začinicima (rok za primedbe 1. XII 1972),
- br. 2845 — »Lista primarnih boja za tipografiju« (rok za primedbe 1. XII 1972),

br. 2846 — »Lista primarnih boja za ofset štampu« (rok za primedbe 1. XII 1972).

IEC/TC 4 — Hidraulične turbine

Smernice za preuzimanje, eksploataciju i održavanje hidrauličnih turbina. Pismene primedbe mogu se dati pre 31. decembra 1972.

IEC/TC 17 — Prekidači i kontroleri

IEC publikacija 56—4 (treće izdanje, 1972): Visokonaponski prekidači naizmenične struje. Deo četvrti: Ispitivanja tipa i pojedinačna ispitivanja. Cena: 120 šv. fr.

IEC/TC 18 — Brodske električne instalacije

IEC publikacija 363 — Vrednovanje struje kratkog spoja u odnosu na nazivnu moć prekidanja kratkog spoja prekidača u brodskim instalacijama. Prvo izdanje, 1972. Cena 52,5 šv. fr.

IEC/TC 23 — Instalacioni pribor

IEC publikacija 399 — Standard za okrugao profil navoja za sijalična grla E 14 i E 27 sa, prstenom za nošenje senila. Prvo izdanje 1972. Cena 6,50 šv. fr.

IEC/TC 29 — Elektroakustika

IEC publikacija 268-4: Uređaji za elektroakustičke sisteme. Deo 4: Mikrofoni. Prvo izdanje, 1972. Cena 58,50 šv. fr.

IEC/TC 39 — Elektronske cevi

IEC publikacija 235-1: Merenja električnih osobina cevi za mikrotalase. Deo 1: Terminologija. Drugo izdanje, 1972. Cena 40 šv. fr.

IEC/TC 48 — Elektromehanički sastavni delovi za elektronske uređaje

IEC publikacija 288-1, izmena br. 1. Blidniranje elektronskih cevi. Deo 1: Opšti zahtevi i metode ispitivanja. Jul 1972. Cena 5 šv. fr.

IEC/TC 52 — Štampana kola

IEC publikacija 249-1B: Drugi dodatak publikaciji 249-1 (1968). Osnovni materijal sa metalnom oblogom za štampana kola. Deo 1: Metode ispitivanja. 1972. god. Cena 10,50 šv. fr.

IEC/TC 54 — Aparati za hlađenje i kondicioniranje vazduha za domaćinstvo

Dopuna br. 1 IEC publikacije 316 (prvo izdanje — 1970): Sigurnosne odredbe za električnu opremu frižidera i hladnjaka za duboko smrzavanje za domaćinstvo i slične svrhe. Cena: 3 šv. fr.

IEC/TC 60 — Registriranje

Izmena br. 3 publikacije 98(1964): Presovane gramofonske ploče i uređaji za reprodukciju zvuka. Avgust, 1972. Cena 3 šv. fr.

IEC/TC 61 — Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo

IEC publikacija 335—5 — Ispravka aneksa A u publikaciji izdanja 1971.

IEC/TC 66 — Elektronska oprema za merenje

IEC publikacija 403: Generatori signala zvučnih frekvencija. Prvo izdanje 1972. god. Cena 33 šv. fr.

**IEC/TC
CISPR**

CISPR publikacija 1: Propisi za CISPR aparaturu za merenje radio-smetnji u opsegu frekvencija od 0,15 MHz do 30 MHz. Drugo izdanje 1972. Cena 55,50 šv. fr.

KALENDAR ZASEDANJA

Kalendar zasedanja tehničkih komiteta, potkomiteta i drugih organizacija: Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) i Međunarodne elektrotehničke komisije (IEC).

U ovoj rubrici objavljujemo nova sazvana i planirana zasedanja, prema informacijama iz Biltena ISO i Biltena IEC u kojima se objavljuju podaci o zasedanjima. Planirana zasedanja označena su znakom *. Datumi i mesta ovih zasedanja biće naknadno definitivno određeni.

Zainteresovana preduzeća, organizacije i ustanove, koji žele da na svoj teret pošalju svoje stručnjake na neko od ovih zasedanja, treba da se obrate Jugoslovenskom zavodu za standardizaciju (Beograd, Cara Uroša br. 54) radi dobijanja potrebnih objašnjenja i uputstava.

Za učešće na zasedanju ISO i IEC potrebno je pismeno ovlašćenje Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, pošto je JZS u tim organizacijama učlanjen u ime naše zemlje.

I S O

Novembar

2—3	London	ISO/TC 96	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore
8—9	Frankfurt	ISO/TC70/SC6	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem /Gasne turbine
8—10	Štokholm	ISO/TC22/SC5	Automobili /Ispitivanje motora
9—10	Keln	ISO/TC29/SC6	Sitan alat /Testere za drvo
13—15	Frankfurt	ISO/TC70/SC4	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem/Ispitivanja
13—15	Keln	ISO/TC111/SC1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor/lanci
13—17	Pariz	ISO/TC 126	Duvan i duvanski proizvodi

14—18	Prag	ISO/TC8/SC7	Brodogradnja/Unutrašnja plovidba
15	Pariz	ISO/TC126/SC1	Duvan i duvanski proizvodi/Fizikalna i dimenzionalna ispitivanja
15—17	London	ISO/TC 153	Ventili za opštu upotrebu
16—17	Frankfurt	ISO/TC70/SC5	Motori sa unutrašnjim sagorevanjem/Regulisanje torziona vibracije i specijalni zahtevi (npr. ciklični uslovi)
16—17	Keln	ISO/TC 111	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor
17—18	Nju Delhi	DEVCO	Komitet za razvoj
21—22	London	ISO/TC135/SC2	Ispitivanja bez razaranja/Metode površinskog ispitivanja
21—24	London	ISO/TC81	Jedinstveni nazivi za pesticide
22—24	London	ISO/TC8/SC8	Brodogradnja/Brodsko okna
22—24	Rim	ISO/TC22/SC4	Automobili/Karavani i lake prikolice
24	Cejst	*ISO/TC34/SC6	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi/Meso i mesni proizvodi
27—29	Frankfurt	ISO/TC22/SC9	Automobili/Dinamika vožnje i ponašanje na putu
27—29	Majnc	ISO/TC31/SC5	Gume, naplaci i ventili/Gume i naplaci za poljoprivredne mašine
27—30	Pariz	*ISO/TC 54	Etarska ulja
28	Berlin	ISO/TC35/SC10	Boje i lakovi/Opšte metode ispitivanja boja i lakova
29—30	London	ISO/TC39/SC3	Mašine alatke/Modularne jedinice za mašine alatke
29—30	Ženeva	*CERTICO	Komitet za certifikate
	London	*ISO/TC31/SC3	Gume, naplaci i ventili/Gume i naplaci za automobile, motorcikle i skutere
		*ISO/TC52/SC1	Hermetične limenke za životne namirnice/Limenke za opštu upotrebu
		*ISO/TC111/SC4	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor/Materijal
	Francuska	*ISO/TC119/SC3	Materijali i proizvodi metalurgije praha/Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
		*ISO/C119/SC4	Materijali i proizvodi metalurgije praha/Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje tvrdih metala
	SSSR		Veštačka đubriva/Uzimanje uzoraka
	London	*ISO/TC134SC2	
Novembar/Decembar			
27—1	Italija	ISO/TC67/SC5	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa /Obloge i cevi za bušenje
28—1	Vašington	ISO/TC97/SC5	Računske mašine i obrada informacija/Programski jezici
29—1	Berlin	ISO/TC35/SC9	Boje i lakovi/Opšte metode ispitivanja boja i lakova
	Pariz	*ISO/TC5/SC2	Metalne cevi i fitinzi/Cevi od livenog gvožđa, fitinzi i spojke
	Pariz	*ISO/TC5/SC3	Metalne cevi i fitinzi/Cevi od negvođenih metala
	Italija	*ISO/TC23/SC7	Poljoprivredne mašine i traktori/Oprema za žetvu i konzervaciju
IV kvartal			
	London	*ISO/TC8/SC/3	Brodogradnja/Koordinacija dimenzija za brodski smeštaj
	Pariz	*ISO/TC8/SC14	Brodogradnja/Jahte
		*ISO/TC10/SC3	Crteži (Opšti principi) /Grafički simboli za instrumente
		*ISO/TC22/SC19	Automobili/Točkovi
		*ISO/TC44/SC9	Varenje/Sigurnosno staklo
		*ISO/TC59/SC6	Zgradarstvo/Konstrukcije, spoljne obloge, unutrašnja podpodela
		*ISO/TC95/SC12	Kancelarijske mašine/Trake i kalemi
		*ISO/TC111/SC2	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor
	Pariz	*ISO/TC127/SC4	Mašine za zemljane radove/Trgovačka nomenklatura, klasifikacija i utvrđivanje asortimana
Decembar			
4	London	ISO/TC114/SC5	Časovničarstvo/Luminiscencija
4—5	London	ISO/TC39/SC2	Mašine alatke/Uslovi ispitivanja
4—5	Pariz	ISO/TC47/SC9	Hemija/Sumpor
4—6	Hoganas	ISO/TC119/SC2	Materijal i proizvodi metalurgije praha/Metode uzimanja uzoraka i ispitivanja praha (uključujući praškove za tvrde metale)
4—8	Pariz	*ISO/TC17/SC3	Čelik/Konstruktivni čelici
5—6	Rim	*ISO/TC31/SC4	Gume, naplaci i ventili/Gume i naplaci za kamione i autobuse

5—7	London	*ISO/TC22/SC3	Automobili /Električne veze
5—8	London	ISO/TC114	Časovničarstvo
6—8	Pariz	ISO/TC 39	Mašine alatke
6—8	Pariz	ISO/TC125	Prostorije i uslovi za ispitivanje
12—13		*ISO/TC22/SC18	Automobili/Unutrašnja oprema
13—15	Pariz	*ISO/TC109/SC3	Gorionici za mazut i njihov pribor/Atomizirajući gorionici, monoblok tip
14—15		*ISO/TC22/SC6	Automobili/Težine i dimenzije
		*ISO/TC44/SC2	Varenje/Proračun zavarenih sklopova
	London	*ISO/TC94/SC3	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema /Zaštitne čizme i cipele
	Štokholm	*ISO/TC115/SC1	Pumpe /Dimenzije pumpi
		*ISO/TC115/SC2	Pumpe /Metode merenja i ispitivanja
		*ISO/TC115/SC3	Pumpe /Uslovi isporuka
Nepoznati podatak za mesec			
		*ISO/TC5/SC4	Metalne cevi i fitinzi /Prirubnice i spojke
		*ISO/TC12/SC1	Veličine, jedinice, simboli i faktori i tablice za preračunavanje/Postupci za preračunavanje veličina
		*ISO/TC73	Pitanja široke potrošnje
		*ISO/TC87	Pluta
		*ISO/TC94/SC4	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema/Industrijski zaštitni remenovi
		*ISO/TC108/SC2	Mehanički udari i vibracije/Mere i određivanje mehaničkih udara i vibracija koje se odnose na mašine, drumska vozila i konstrukcije
		*ISO/TC135/SC4	Ispitivanje bez razaranja /Metode električnog magnetskog ispitivanja
Kraj 1972/Početak 1973.			
		*ISO/TC29	Sitan alat
1973			
Januar			
8—9	Berlin	*ISO/TC101/SC2	Transporteri i elevatori/Bezbednost
10—11	Berlin	*ISO/TC101	Transporteri i elevatori
15—16	Pariz	*ISO/TC143	Pirit i piritne ogoretine
15—17	Frankfurt	ISO/TC131/SC2	Hidraulični sistemi i njihovi organi/Pumpe, motori i integralni prenos
16—17	Frankfurt	ISO/TC22/SC1	Automobili/Električna drumska vozila
25—26	Ženeva	*EXCO	Upravni odbor
	Frankfurt	*ISO/TC23/SC4	Poljoprivredne mašine i traktori/Traktori
	Frankfurt	*ISO/TC23/SC9	Poljoprivredne mašine i traktori/Opreme za sejanje, sadenje i đubrenje
	Pariz	*ISO/TC31/SC3	Gume, naplaci i ventili /Gume i naplaci za automobile, motocikle i skutere
		*ISO/TC43	Akustika
		*ISO/TC43/SC1	Akustika/Buka
		*ISO/TC59/SC7	Zgradarstvo/Oprema i održavanje zgrade
	London	*ISO/TC127/SC1	Mašine za zemljane radove /Metode ispitivanja, radnih karakteristika mašina
		*INFCO	Stalan komitet za proučavanje naučne i tehničke informacije iz oblasti standardizacije
Januar/Februar			
	Nju Delhi	*ISO/TC8/SC9	Brodogradnja/Čamci i pribor za spasavanje
		*ISO/TC17/SC2	Čelik/Klasifikacija i označavanje čelika
		*ISO/TC20/SC6	Aero- i kosmonautika
	Pariz	*ISO/TC41/SC1	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje)/Klinasti remeni i remenice za njih
		*ISO/TC41/SC4	Remenice i remenje (uključivši klinasto remenje) /Sinhroni remeni prenosnici
		*ISO/TC 113	Merenje protoka tečnosti u otvorenim kanalima
Februar			
5—6		*ISO/TC22/SC2	Automobili /Konični sistemi, opreme i mehaničke veze

6—9	Pariz	*ISO/TC20/SC3	Aero i kosmonautika /Termini i simboli za mehaniku leta
		*ISO/TC10/SC4	Crteži (opšti principi) /Šematsko prikazivanje u oblasti kinematike
		*ISO/TC10/SC5	Crteži (opšti principi) /Tehnički crteži
	Nemačka	*ISO/TC22/SC22	Automobili /motocikli
		*ISO/TC31	Gume, naplaci i ventili
	Švedska	*ISO/TC38/SC16	Tekstil /Hemijska ispitivanja
		*ISO/TC86/SC7	Rashladni uređaji /Konstrukcija i ispitivanje rashladnih vitrina i sličnih uređaja
Februar/Mart			
		*ISO/TC22/SC14	Automobili /Spoljna oprema
Mart			
20—22	Beč	*ISO/TC100	Lonci i lančanići za prenos snage i konvejere
	Nemačka	*ISO/TC2/SC1	Vijci, navrtke i pribor /Mehaničke osobine elemenata za pričvršćivanje
	Švajcarska	*ISO/TC2/SC4	Vijci, navrtke i pribor /Tolerancije za vijke, navrtke i podloške
		*ISO/TC23/SC3	Poljoprivredne mašine i traktori /Sigurnost i udobnost
	Pariz	*ISO/TC34/SC4	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Žitarice i mahunjace
	Pariz	*ISO/TC34/SC5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Mleko i mlečni proizvodi
	*London	*ISO/TC94/SC1	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema /Zaštitni šlemovi
		*ISO/TC108/SC1	Mehanički udari i vibracije /Uravnotežavanje, uključujući mašine za uravnoteženje
I kvartal 1973.			
		*ISO/TC2/SC2	Vijci, navrtke i pribor /Vijci sa urezom i krstastim urezom na glavi
		*ISO/TC8/SC1	Brodogradnja /Korito, armatura za korito i uređaj na palubi
		*ISO/TC18/SC1	Cink i cinkove legure /Metode analiza
		*ISO/TC23/SC10	Poljoprivredne mašine i traktori /Oprema za transport i manipulaciju
		*ISO/TC59	Zgradarstvo
		*ISO/TC67/SC7	Materijal i oprema za industriju nafte i prirodnog gasa
		*ISO/TC83/SC3	Gimnastičke sprave i sportska oprema /Pričvršćivanje skija
		*ISO/TC95/SC6	Kancelarijske mašine /Mašine za obradu pošte i druge specijalne mašine
		*ISO/TC95/SC15	Kancelarijske mašine /Numeričke i alfanumeričke kancelarijske mašine
		*ISO/TC95/SC16	Kancelarijske mašine /Označavanje simbolima kancelarijskih mašina
		*ISO/TC114/SC8	Časovničarstvo /Definicije hronometra
		*ISO/TC134/SC3	Veštačka đubriva /Fizikalne osobine
		*ISO/TC144	Sistemi za difuziju vazduha
April			
3—5	Milano	*ISO/TC5/SC1	Metalne cevi i fitinzi /Gasne i druge čelične cevi
4—6	Berlin	ISO/TC20/SC8	Aero- i kosmonautika /Terminologija aeronautike
4—6	London	*ISO/TC137	Sistemi veličina, označavanje i obeležavanje obuće
9—11	Berlin	*ISO/TC 20	Aero- i kosmonautika
9—13	Budimpešta	*ISO/TC17/SC4	Čelik /Termički obrađeni čelici legirani čelici i čelici za obradu na automatima
10—13	Pariz	*ISO/TC86/SC5	Rashladni uređaji /Konstrukcija i ispitivanje frižidera za domaćinstva
		*ISO/TC20/SC1	Aero-i kosmonautika /Električne instalacije za letilice
April-Maj			
		*ISO/TC59/SC1	Zgradarstvo /Modularna koordinacija
Maj			
6—13	Pariz	*ISO/TC28/SC3	Nafta i proizvodi prerade nafte /Statičko merenje naftinih proizvoda

9—11	Berlin	*ISO/TC44/SC10	Varenje /Unifikacija tehničkih propisa u tehnici varenja metala
16—18	Štokholm	*ISO/TC145	Grafički simboli
24—25	Ženeva	*EXCO	Upravni odbor
		*ISO/TC26/SC1	Bakar i bakarne legure /Metode hemijske analize
	Oslo	*ISO/TC59/SC2	Zgradarstvo /Terminologija, simboli i usaglašavanje jezičkog izražavanja
	London	*ISO/TC89	Ploče vlaknatice
	Beč	*ISO/TC100/SC5	Lanci i lančanici za prenos snage i konvejjere /Pločasti lanci
	Italija	*ISO/TC109	Gorionici za mazut i njihov pribor
		*ISO/TC116/SC4	Aparati za grejanje prostorija /Aparati bez sagorevanja
	Tokio	*ISO/TC127/SC2	Mašine za zemljane radove /Sigurnosni zahtevi i ljudski faktor
	Tokio	*ISO/TC127/SC3	Mašine za zemljane radove /Rukovanje i održavanje
Maj/juni			
		*ISO/TC97/SC6	Računske mašine i obrada informacija /Prenošenje podataka na daljinu
		*ISO/TC119/SC4	Materijali i proizvodi metalurgije praha /Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje tvrdih metala
	Italija	*ISO/TC123	Klizna ležišta
	Italija	*ISO/TC123/SC4	Klizna ležišta /Metode proračuna kliznih ležišta
Juni			
7—8	Ženeva	ISCA	Komitet za usmeravanje međunarodne standardizacije za pitanja široke potrošnje
11—14	London	*ISO/TC108/SC1	Mehanički udari i vibracije /Uravnoteženje, uključujući mašine za uravnoteženje
14—15	London	ISO/TC108	Mehanički udari i vibracije
	Pariz	*ISO/TC23/SC1	Poljoprivredne mašine i traktori /Terminologija
	Pariz	*ISO/TC23/SC6	Poljoprivredne mašine i traktori /Oprema za zaštitu letine
		*ISO/TC30/SC2	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Aparati za merenje razlike pritiska
		*ISO/TC30/SC3	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Ispitivanje oblasti brzine
		*ISO/TC30/SC4	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Metode registrovanja
		*ISO/TC30/SC5	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Elektromagnetni merači protoka
		*ISO/TC30/SC6	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Terminološki rečnik
		*ISO/TC47/SC3	Hemija /Reaktivni za hemijsku analizu. Primarni standardni indikatori. Standardni rastvori. Puferrastvori
	Štokholm	*ISO/TC97/SC6	Računske mašine i obrada informacije /Prenošenje podataka na daljinu
	Kiruna	*ISO/TC102/SC1	Železne rude /Uzimanje uzoraka
	Australija	*ISO/TC150	Implanti za hirurgiju
II kvartal 1973.			
		*ISO/TC23/SC2	Poljoprivredne mašine i traktori /Opšta ispitivanja
		*ISO/TC29	Sitan alat
		*ISO/TC34/SC1	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Sredstva za reprodukciju
	Minhen	*ISO/TC41/SC3	Remenice i remenje /Uključivši klinasto remenje /Transportni remeni
		*ISO/TC43/SC2	Akustika /Akustika u zgradarstvu
		*ISO/TC83	Gimnastičke sprave i sportska oprema
	Poljska	*ISO/TC96/SC1	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuće opreme za ekskavatore /Postupak konstruisanja
	Poljska	*ISO/TC96/SC3	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća oprema za ekskavatore /Izbor kablova
		*ISO/TC97/SC1	Računske mašine i obrada informacija /Terminologija
		*ISO/TC111/SC1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor /Lanci
		*ISO/TC111/SC2	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor /Kuke
		*ISO/TC111/SC3	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor /Pribor
		*ISO/TC 123	Klizna ležišta
		*ISO/TC136/SC6	Nameštaj /Kancelarijski nameštaj

Juli	Australija	*ISO/TC106	Materijal i proizvodi za zubarstvo
Septembar			
5	Vašington	*PLACO	Koordinacioni komitet
4—15	Vašington	*ISO	Generalna skupština
		*ISO	Savet
13—15	Vašington	*ISO/TC12	Veličine, jedinice, simboli i faktori i tablice za preračunavanje
20—29	Pariz	*ISO/TC45	Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
	Vašington	*ISO/TC1	Navoji
	Vašington	*ISO/TC2	Vijci, navrtke i pribor
	Vašington	*ISO/TC17	Čelik
		*ISO/TC47/SC12	Hemija /Halogenski derivati ugljovodonika i opšte metode i amini
	Vašington	*ISO/TC68	Standardizacija u oblasti bankarstva
	Vašington	*ISO/TC142	Čistoća vode
Septembar/oktobar			
28—6	Montreux	*ISO/TC61	Plastične mase
		*ISO/TC92	Ispitivanje protivpožarne otpornosti građevinskog materijala i konstrukcija
	Pariz	*ISO/TC116	Aparati za grejanje prostorija
III kvartal			
		*ISO/TC46//SC4	Dokumentacija /Automatizacija u dokumentaciji
		*ISO/TC47/SC2	Hemija /Uzimanje uzoraka hemijskih proizvoda
		*ISO/TC95/SC9	Kancelarijske mašine /Prezentiranje dokumenata, razmaci između redova i praznine između znakova
Oktober			
		*ISO/TC6	Papir, karton i celulozna pulpa
		*ISO/TC6/SC5	Papir, karton i celulozna pulpa /Metode ispitivanja i tehnički uslovi pulpa
	Tokio	*ISO/TC8/SC8	Brodogradnja /Brodsko okna
	Tokio	*ISO/TC8/SC9	Brodogradnja /Čamci i pribor za spasavanje
	Tokio	*ISO/TC8/SC12	Brodogradnja /Brodski tovar u kontenerima i paletama
		*ISO/TC27/SC2	Čvrsta mineralna goriva /Mrki ugljevi i ligniti
		*ISO/TC35	Boje i lakovi
		*ISO/TC35/SC1	Boje i lakovi /Terminologija
		*ISO/TC35/SC2	Boje i lakovi /Opšte metode ispitivanja pigmenata i punilaca
	Tel Aviv	*ISO/TC35/SC4	Boje i lakovi /Titandioksid
		*ISO/TC35/SC9	Boje i lakovi /Opšte metode ispitivanja boja i lakova
		*ISO/TC35/SC10	Boje i lakovi /Veziva za boje
		*ISO/TC95/SC17	Kancelarijske mašine /»Kreditne karte« i identifikacione karte
	Australija	*ISO/TC129	Aluminijumske legure
	Australija	*ISO/TC129/SC1	Aluminijumske legure /Uzimanje uzoraka
	Australija	*ISO/TC129/SC2	Aluminijumske legure /Metode ispitivanja
	Australija	*ISO/TC129/SC3	Aluminijumske legure /Industrijska ispitivanja
Oktober/Novembar			
29—1	Tokio	*ISO/TC8	Brodogradnja
Novembar			
		*ISO/TC44/22	Varenje /Proračun zavarenih sklopova
		*ISO/TC86/SC5	Rashladni uređaji /Konstrukcije i ispitivanje frižidera za domaćinstvo
Novembar/Decembar			
		*ISO/TC23/SC7	Poljoprivredne mašine i traktori /Oprema za zaštitu letine
Decembar			
3—9	Vilijamsburg	*ISO/TC42	Fotografija
10—17	Vilijamsburg	*ISO/TC36	Kinematografija
		*ISO/TC44/SC9	Varenje /Sigurnosno staklo

IV kvartal

	*ISO/TC4/SC7	Kotrljajni ležaji /Podešljivi ležaji
	*ISO/TC4/SC9	Kotrljajni ležaji /Koničnovaljčani ležaji
	*ISO/TC4/SC10	Kotrljajni ležaji /Precizni ležaji za instrumente
Nju Delhi	*ISO/TC34/SC7	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Mirođije i začini
Nju Delhi	*ISO/TC34/SC8	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Sredstva za u- živanje
	*ISO/TC65	Manganske rude
Belgija	*ISO/TC91	Površinski aktivna sredstva
	*ISO/TC123/SC3	Klizna ležišta /Dimenzije i tolerancije
	*ISO/TC132	Ferolegure

Nepoznati podatak za mesec

	*ISO/TC2/SC3	Vijci, navrtke i pribor /Terminologija i nomenklatura
	*ISO/TC2/SC5	Vijci, navrtke i pribor /Vijci, navrtke i pribor za čeli- čne konstrukcije
	*ISO/TC3	Tolerancije
	*ISO/TC5/SC5	Metalne cevi i fitinzi /Fitinzi (izuzev od livenog gvožđa)
	*ISO/TC8/SC3	Brodogradnja /Brodске elise
SAD	*ISO/TC22	Automobili
	*ISO/TC33/SC1	Vatrostalni materijali /Terminologija
	*ISO/TC37	Terminologija /(Principi i usklađivanje)
	*ISO/TC38/SC9	Tekstil /Ribarske mreže
	*ISO/TC48	Labratorijsko stakleno posuđe i aparati
	*ISO/TC50	Šelak
	*ISO/TC74	Cement i kreč
	*ISO/TC94/SC1	Lična zaštitna sredstva. Zaštitna odeća i oprema, zaš- titni šlemovi
Otava	*ISO/TC102/SC2	Železne rude /Hemijske analize
	*ISO/TC114/SC3	Časovničarstvo /Vodonepropustljivi časovnici
	*ISO/TC115	Pumpe
	*ISO/TC115/SC2	Pumpe /Metode merenja i ispitivanja
	*ISO/TC115/SC3	Pumpe /Uslovi isporuke
	*ISO/TC119/SC1	Materijali i proizvodi metalurgije praha /Terminologija
	*ISO/TC119/SC2	Materijali i proizvodi metalurgije praha /Metode uzi- manje uzoraka i ispitivanje praha /uključujući praškove za tvrde metale)
	*ISO/TC119/SC3	Materijali i proizvodi metalurgije praha /Metode uzi- manja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
	*ISO/TC126	Duvan i duvanski proizvodi

Februar

*ISO/TC10/SC4 Crteži (opšti principi)

Mart

*ISO/TC58 Boce za gasove

1974.

I kvartal

*ISO/TC2/SC1 Vijci, navrtke i pribor /Mehaničke osobine elemenata
za pričvršćivanje

*ISO/TC95/SC6 Kancelarijske mašine /Mašine za obradu pošte i druge
specijalne mašine

*ISO/TC97 Računske mašine i obrada informacija

Maj

Francuska *ISO/TC119 Materijali i proizvodi metalurgije praha

Maj/Juni

Pariz *ISO/TC38/SC1 Tekstil /ispitivanje postojanosti obojenja i ocena obo-
jenja

Pariz *ISO/TC38/SC2 Tekstil /Dimenzionalna stabilnost

*ISO/TC97/SC6 Računske mašine i obrada informacija /Prenošenje po-
dataka na daljinu

Juni

*ISO/TC30/SC2 Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Apa-
rati za merenje razlike pritiska

	Pariz	*ISO/TC120	Koža
	Pariz	*ISO/TC120/SC1	Koža /Sirova sitna i krupna koža uključujući piklo- vane kože
	Pariz	*ISO/TC120/SC2	Koža /Štavljeni koža
II kvartal			
	Varšava	*ISO/TC23/SC1	Poljoprivredne mašine i traktori /Terminologija
	Varšava	*ISO/TC34	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi
	Varšava	*ISO/TC34/SC2	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Opšta ispitivanja
	Varšava	*ISO/TC34/SC3	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Voće i povrće
	Helsinki	*ISO/TC46	Dokumentacija
	Helsinki	*ISO/TC46/SC1	Dokumentacija /Reprodukcija dokumenata
	Helsinki	ISO/TC46/SC2	Dokumentacija /Konverzija pisanih jezika
	Helsinki	*ISO/TC46/SC4	Dokumentacija /Automatizacija u dokumentaciji
		*ISO/TC47	Hemija
	Poljska	*ISO/TC96/SC1	Dizalice i drugi uređaji za dizanje i odgovarajuća op- rema za ekskavatore
	Poljska	*ISO/TC96/SC3	Dizalice i drugi uređaji /Izbor kablova
		*ISO/TC111/SC1	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor /Lanci
		*ISO/TC111/SC2	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor /Kuke
		*ISO/TC111/SC3	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor /Pribor
Septembar			
		*ISO/TC4	Kotrljajni ležaji
		*ISO/TC4/SC4	Kotrljajni ležaji /Tolerancije
	SAD	*ISO/TC102/SC3	Željezne rude /Fizikalna ispitivanja
III kvartal			
		*ISO/TC30	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima
		*ISO/TC30/SC3	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Ispi- tivanje oblasti brzine
		*ISO/TC30/SC4	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Me- tode registrovanja
		*ISO/TC30/SC5	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Elek- tromagnetni merači protoka
		*ISO/TC30/SC6	Merenje protoka tečnosti u zatvorenim kanalima /Ter- minološki rečnik
		*ISO/TC45	Elastomeri i proizvodi na bazi elastomera
		*ISO/TC95/SC9	Kancelarijske mašine /Prezentiranje dokumenata, raz- maci između redova i praznine između znakova
		*ISO/TC98	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija
		*ISO/TC98/SC1	Osnove statističkih proračuna građevinskih konstrukcija /Terminologija i simboli
		*ISO/TC98/SC2	Osnove statičkih proračuna građevinskih konstrukcija /Obezbeđenje konstrukcija
		*ISO/TC98/SC3	Osnove statičkih proračuna građevinskih konstrukcija /Opterećenja, sile i dr. dejstva
		*ISO/TC98/SC4	Osnove statičkih proračuna građevinskih konstrukcija /Granice deformacija
Oktobar			
		*ISO/TC8/SC8	Brodogradnja /Brodsko okna
		*ISO/TC20	Aero- i kosmonautika
		*ISO/TC35/SC9	Boje i lakovi /Opšte metode ispitivanja boja i lakova
Novembar			
	9—16	Japan	Plastične mase
		*ISO/TC61	Varenje /Proračun zavarenih sklopova
		*ISO/TC44/SC2	
Novembar/Decembar			
		*ISO/TC23/SC7	Poljoprivredne mašine i traktori /Oprema za žetvu i konzervaciju
Decembar			
		*ISO/TC119/SC2	Materijali i proizvodi metalurgije praha /Metode uzi- manja uzoraka i ispitivanje praha (uključujući praškove za tvrde metale)
		*ISO/TC123/SC4	Klizna ležišta /Metode proračuna kliznih ležišta

IV kvartal

	*ISO/TC34/SC4	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Žitarice i mahunjače
	*ISO/TC34/SC5	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Mleko i mlečni proizvodi
	*ISO/TC34/SC6	Poljoprivredni prehrambeni proizvodi /Meso i mesni proizvodi
Vašington	*ISO/TC102/SC3	Železne rude /Fizikalna ispitivanja
	*ISO/TC111	Lanci za dizanje, njihove spojke i pribor
	*ISO/TC139	Furnirske ploče (šperploče)
	*ISO/TC151	Ploče iverice

Nepoznati podatak za mesec

	*ISO/TC5/SC1	Metalne cevi i fitinzi /Gasne i druge čelične cevi
	*ISO/TC119/SC3	Materijali i proizvodi metalurgije praha /Metode uzimanja uzoraka i ispitivanje proizvoda od sinterovanog metala (izuzev od tvrdih metala)
Jugoslavija	*ISO/TC136	Nameštaj
	*ISO/TC136/SC4	Nameštaj /Termini i definicije

1974 — 1975.

London	*ISO/TC 38	Tekstil
--------	------------	---------

1975.

	*ISO/TC35	Boje i lakovi
	*ISO/TC61	Plastične mase
	*ISO/TC72	Tekstilne mašine i pomoćni uređaji

I E C

1973.

Februar

Milano	TC40	Kondenzatori i otpornici za elektronske uređaje
Milano	SC 40A	Promenljivi kondenzatori
Milano	TC 56	Pouzdanost sastavnih delova i elektronskih uređaja

Mart

Pariz	TC 11	Nadzemni vodovi
Pariz	SC 14B	Teretni menjači
Pariz	TC 16	Označavanje krajeva namotaja i druge oznake za raspoznavanje
Pariz	SC 23A	Instalacione cevi
Pariz	SC 41A	Trenutni releji nenormirane pobude
Pariz	TC 44	Električna oprema za mašine alatke
Helsinki	TC 46	Kablovi, žice i talasovodi za telekomunikacione uređaje
Helsinki	SC 46A	Kablovi za radiofrekvencije
Helsinki	SC 46B	Talasovodi i njihov pribor
Helsinki	SC 46D	Konektori za kablove za radiofrekvencije
Pariz	TC 61	Bezbednost električnih naprava za domaćinstvo
Rockville (SAD)	TC 62	Elektromedicinski aparati
Rockville (SAD)	SC 62A	Opšti aspekti elektromedicinskih aparata
Rockville (SAD)	SC 62B	Rentgen aparati do 400 kv i pribor
Rockville (SAD)	SC 62C	Uređaji za zračenje velike snage i oprema za nuklearnu medicinu
Rockville (SAD)	SC 62D	Elektromedicinski aparati

Oktobar

Ljubljana	TC 35	Elementi
-----------	-------	----------

Novembar

Holandija	TC 45	Nuklearna instrumentacija
Holandija	SC 45A	Instrumenti za reaktore
Holandija	SC 45B	Instrumenti za radiozaštitu

INFORMACIJE ISO

U ovoj rubrici objavljuju se stručne i druge informacije iz informativnog biltena Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO).

STANDARDIZOVANI SIMBOLI OMOGUĆUJU
LAKŠE KOMUNICIRANJE

Grafički simboli dobijaju sve veći značaj u radu međunarodne standardizacije. U današnjem svetu u kome se govori oko 5 000 jezika i dijalekata standardizovani simboli pružaju mogućnost da se prevaziđu jezičke barijere i ostvari direktno prenošenje vesti u svetu.

Međutim, veliki broj simbola koji se primenjuje u jednoj zemlji nerazumljivi su u drugoj pa se čak više različitih simbola izrađuju za označavanje jednog istog pojma. Tako je stvarna korist od simbola mala.

Razni tehnički komiteti Organizacije ISO koji obrađuju različite specifične oblasti izradili su i usvojili stotine oznaka i simbola koji su priznati na međunarodnom nivou, a koji se odnose na pitanja kao što su pored ostalog cevi za brodove i vazduhoplove, uputstvo za manipulaciju robe, na organigrame za obradu informacija itd.

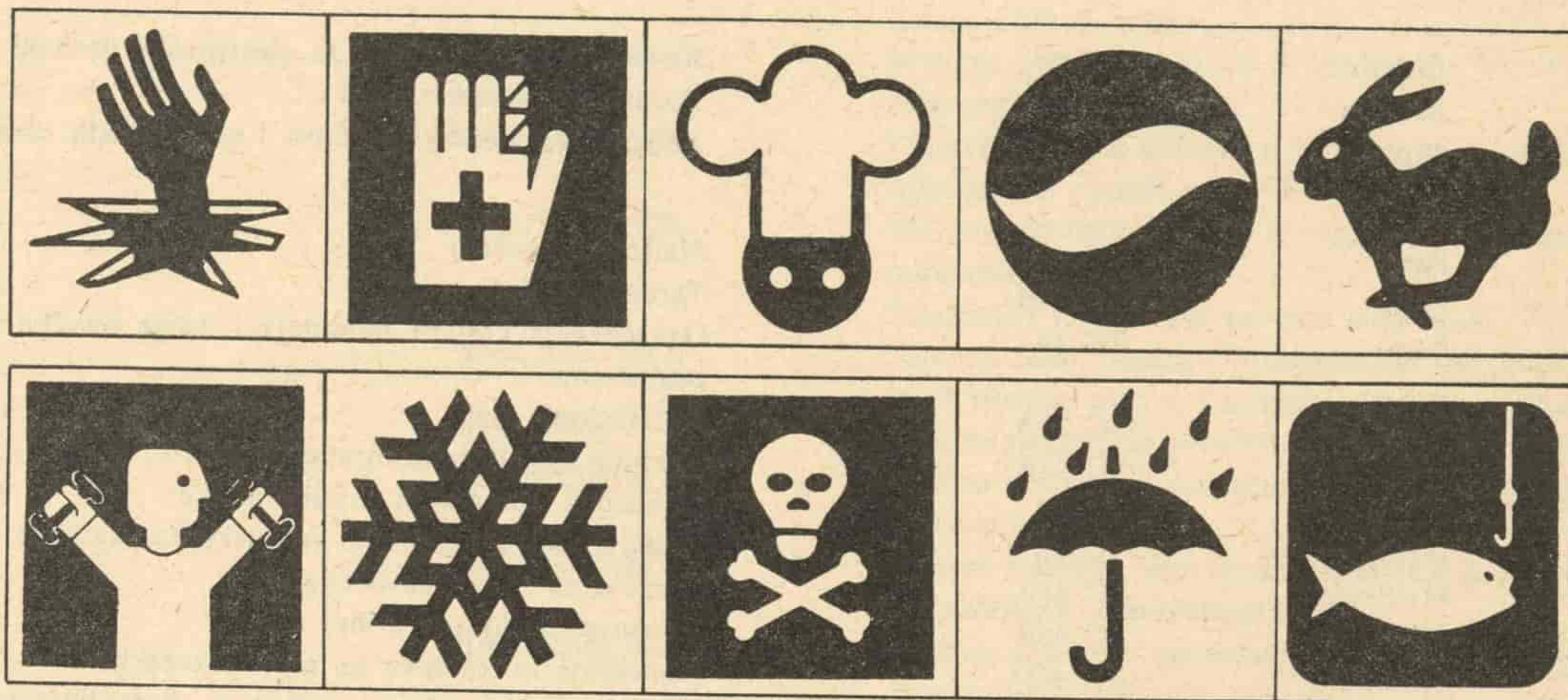
Pre dve godine Organizacija ISO obrazovala je novi tehnički komitet ISO/TC 145 — »Grafički simboli« sa zadatkom da propiše osnovne principe za izradu novih grafičkih simbola i vrši koordinaciju postojećih simbola.

»Velika je šteta« piše u svome pismu T. Dreyfuss »što nemamo standardizovani sistem koji bi omogućio *bilo kojem* korisniku koji primenjuje *bilo koji* uređaj — na primer za domaćinstvo ili neki helikopter da bude siguran da jedna određena slika (oznaka) služi uvek za istu određenu namenu«. »Ali pre nego što ovo ne postane realnost, trebalo bi bar ostvariti mogućnost bez mnogo preterivanja, da u interesu sigurnost, svi avioni, svi automobili i sva poljoprivredna i industrijska vozila budu snabdevena identičnim komandama za izvršenje identičnih funkcija. Ovo treba da se realizuje — i realizovaće se — zahvaljujući naporima industrijskih asocijacija, nacionalnih i međunarodnih organizacija za standardizaciju, a uz saradnju predstavnika vlada«.

»Standardizacija će tada savladati nespornost u domenu od životnog interesa za sve nas.

Na drugom zasedanju Tehničkog komiteta ISO/TC145 — Grafički simboli u Beču, prisutni delegati su usvojili jedan broj osnovnih principa. Ovi principi predstavljaju osnovu u okviru koje će se izrađivati ubuduće svi standardizovani međunarodni simboli.

Pored ustanovljavanja osnovnih principa za izradu i prezentiranje grafičkih simbola, jedan od glavnih zadataka

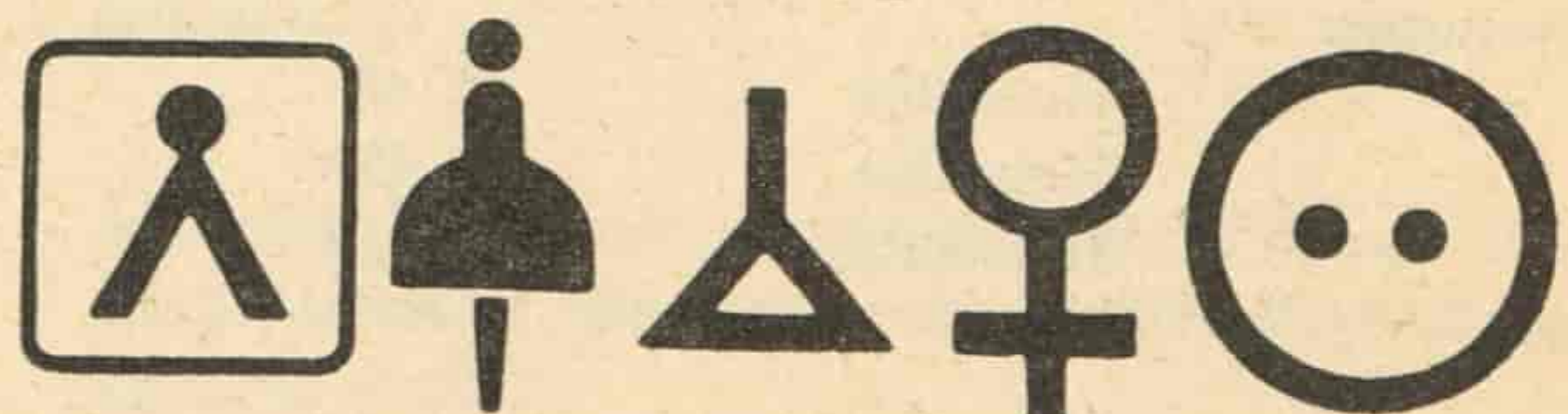
Slika 1

Slika prikazuje nekoliko simbola iz »Izvorne knjige simbola« a koji označavaju sledeće pojmove s leva na desno: zaleđena površina, prva pomoć, kupačica, zagađenje vazduha, brzo, fizikalna terapija, zimski sportovi, otrov, čuvati na suvom mestu (ISO standard), odobren ribolov.

Na prvom zasedanju ovoga komiteta, koje je održano u Berlinu maja 1971. god. predsedavao je gospodin Dreyfuss (SAD) koji je sakupio više od 20 000 simbola koji se danas primenjuju u svetu. Oko 3 500 ovih simbola, od kojih je jedan broj objavljen kao ISO-standard, sabrani su i kodificirani u nedavno objavljenom radu pod nazivom »Izborna knjiga simbola«, koji treba da izazove sveopšti interes za ovaj problem i na taj način da podrži aktivnost Organizacije ISO u ovoj oblasti.

Ovaj rad je istakao važnost da se standardizuju najneophodniji od ovih simbola — koji se odnose na geometrijske slike, piktograme, boje ili oblike u tri dimenzije za označavanje dodirrom.

Tehničkog komiteta ISO/TC 145 je istraživanje i koordinacija svih postojećih oznaka i onih koje su izrađene od strane raznih specijalizovanih komiteta ISO, kao i saradnja sa drugim međunarodnim organizacijama odgovornim i aktivnim u ovoj oblasti. Osim toga na zahtev drugih tehničkih komiteta organizacije, ISO, Tehnički komiteti ISO/TC 145 može, u nedostatku jednog kvalifikovanog komiteta, da bude ovlašćen da izrađuje oznake za razne svrhe, kao što su čovek/žena, penjanje/silaženje, napred/nazad, otvoreno/zatvoreno, itd.

Slika 2

Pet od mnogih oznaka koje simbolizuju pojam »žena« i »ženski« Međunarodna saglasnost za najprihvatljiviji simbol za ovaj pojam uštedeo bi dosta vremena i briga

(Service d' Information ISO 12 i 26 april 1972).

PRVI SASTANAK ISO/TC 150 — IMPLANTI ZA HIRURGIJU

Svečano otvaranje sastanka tehničkog komiteta za hirurške implante (ISO/TC 150) predstavlja značajan razvoj u međunarodnoj saradnji. Doktor Bernard Bloch (Australija) je predsedavao sastanku kome su prisustvovali delegati deset zemalja. Više drugih zemalja je prihvatilo da aktivno učestvuje u ovoj tehničkoj aktivnosti.

Implanti su predmeti, ili uređaji, koji su implantirani (usađeni) u telo, trajno ili privremeno. Oni mogu da budu upotrebljeni da pojačaju ili da nadomeste povređene ili defektne kosti, interno tkivo ili delove organa, i mogu da budu sačinjeni od izvesnog broja materijala kao što su plastične materije, nerđajući čelik, legure kobalt-hrom ili titan.

Odluka da se osnuje komitet ISO/TC 150 odgovara zajedničkoj neophodnosti da se postigne međunarodna saglasnost po dobrom broju pitanja naročito materijala podrazumevajući oblik, čvrstoću, otpornost na koroziju i otustvo otrovnosti ili drugih reakcija ovih materijala. To čini sem toga da se oseti neophodnost zamenljivosti bitnih (sastavnih) delova i standardizacije instrumenata korišćenih za stavljanje ili podizanje (izvlačenje) implanata.

Kao osnovni zahtev je i saglasnost po pitanju terminologije. Međunarodni standardi olakšavaju razmenu materijala i instrumenata za implante i biće korisni kako pacijentima tako i hirurzima. Neophodnost saglasnosti je isto tako bila podvučena zbog znatnog povećanja turizma.

Sve češća je pojava da se unesrećenom u tuđini implantira implant, koji treba da se podigne nekoliko meseci kasnije, kad se on vrati kući.

Komplikacije iskravaju s vremena na vreme bilo da su rezultat (posledica) različitih hirurških tehnika, instrumenata, ili upotrebe različitih materijala za implante u raznim zemljama. Najzad, ljudsko tkivo može snažno da reaguje na mnoge vrste metalnih ili sintetskih materijala korišćenih za implante.

Delegati su utvrdili nazive i domen rada novog komiteta i osnovali pod-komitet i radnu grupu kao:

- Podkomitet — Ortopedska hirurgija (Sekretarijat Nemačka)
- Podkomitet — SC-1 — Ortopedska hirurgija (Sekretarijat Nemačka)
- Podkomitet — SC-2 — Kardiovaskularna hirurgija (Sekretarijat : USA) /*
- Podkomitet — SC-3 — Neurohirurgija (Sekretarijat : USA)*
- Radna grupa — WG 1 — Terminologija (Sekretarijat još nije dodeljen)

* Pod rezervom da bude potvrđen

(Servis d' Information ISO, 3 maj 1972)

IZDANJE NOVE BROŠURE »ISO I OKOLINA«

U čast otvaranja konferencije Ujedinjenih nacija za zaštitu okoline u Štokholmu 5. juna 1972. godine ISO je objavila brošuru o ulozi Međunarodne organizacije za standardizaciju u oblasti zaštite okoline. U uvodu ove brošure istaknuto je da problemi zaštite okoline imaju međunarodni karakter, jer se zagađenost vazduha i vode ne proteže samo do nacionalnih granica.

Takođe je naglašeno da ne postoje razlozi da se na naučnim saznanjima i tehničkim iskustvima ne bi mogli zasnovati nacionalni zakoni, pravilnici ili standardi u ovoj oblasti.

Osnovne karakteristike, kao što su one koje se odnose na terminologiju, metode merenja, ili ispitivanja, trebalo bi standardizovati na međunarodnom planu, na takav način da se nacionalni propisi oslanjaju na naučna saznanja.

Svojim programom ISO je predvideo utvrđivanje orijentacionih veličina pomoću kojih bi se omogućilo mernje ostvarenog razvoja i proveravanje primene pravilnika određenih za kontrolu i poboljšanje kvaliteta okoline. ISO može pomoći organima koji donose pravilnike i analitičke instrumente da se zahtevi postavljeni u takvim dokumentima ostvaruju.

Međunarodni standardi mogu predstavljati osnovu za usaglašavanje državnih propisa svih zemalja.

U brošuri su detaljno navedeni elementi na kojima je već postignuta saglasnost između tehničkih komiteta ISO i drugih studijskih uela koja proučavaju uticaje buke, radijacije, zagađenosti vazduha i vode na okolinu. Objavljeni su npr. štampani međunarodni standardi koji obrađuju pitanja kao su kontrolisanje buke aviona oko aerodroma, akustične izolacije stambenih zgrada, principe bezbednosti sa kritičkim materijama pri manipulaciji i probleme vezane za obradu fisionog materijala.

Dva nova tehnička komiteta ISO koji će obuhvatiti ispitivanje kvaliteta vazduha i vode, sastala su se prvi put u Ženevi, krajem aprila 1972, da donesu okvirni plan svojih aktivnosti, da odrede prioritetne zadatke, i da osnuju specijalne podkomitete i utvrde svoj program rada.

Ovim sastancima prisustvovali su delegati iz 19 zemalja. Brošure na dva jezika (francuski i engleski) mogu se dobiti preko članova ISO-komiteta, nacionalnih organizacija za standardizaciju 69 zemalja, ili preko Centralnog sekretarijata ISO u Ženevi, 1 rue Varembe.

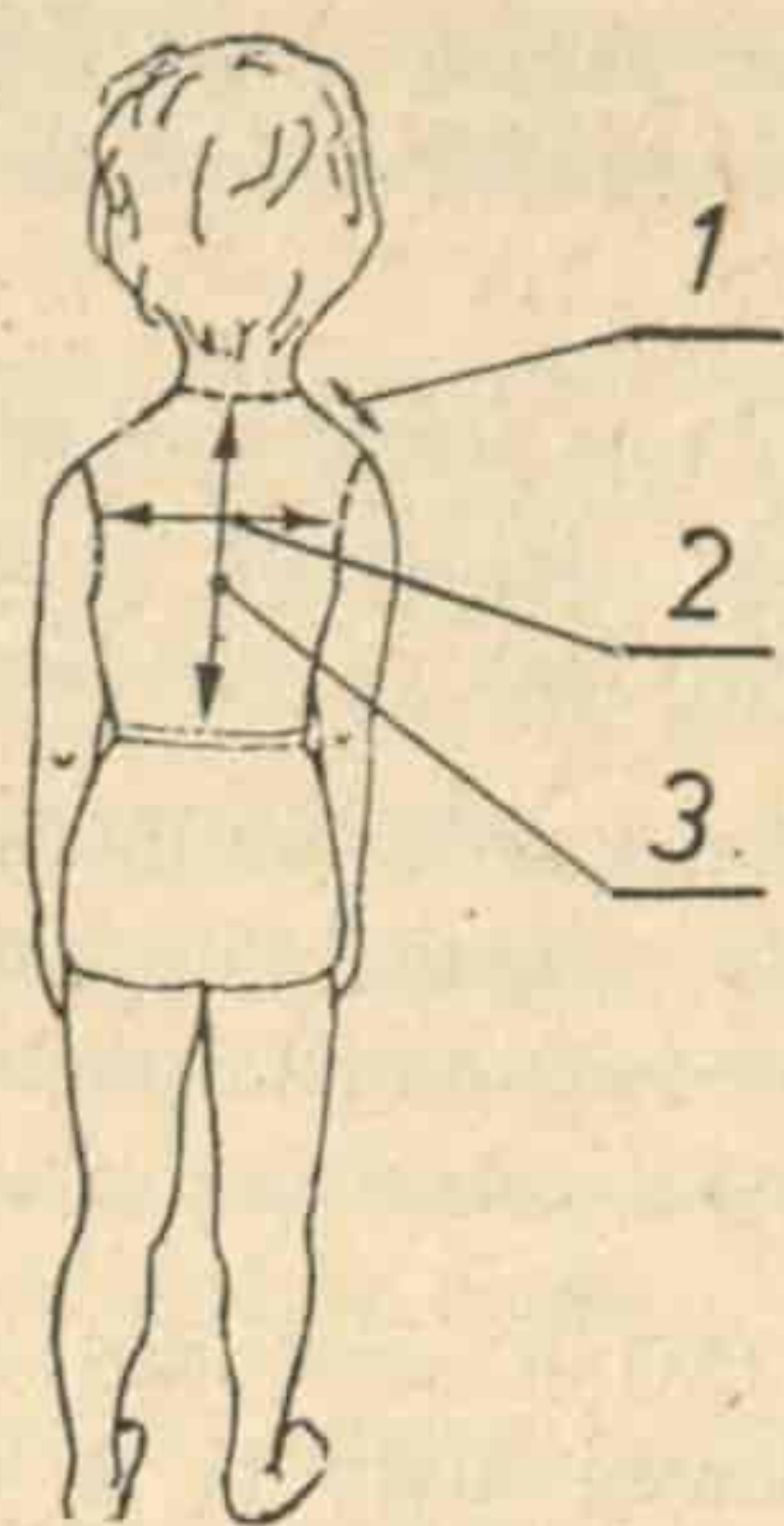
(Service d' Information ISO, 31 maj 1972)

ISO NASTOJI DA RACIONALIZIRA MERE ODEĆE

Komitet eksperata Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) pristupio je proučavanju raznovrsnih sistema označavanja veličina odeće sa gledišta pripadnosti međunarodnim standardima. ISO očekuje pozitivan ishod akcije u objedinjavanju različitih sistema označavanja veličina odeće, a koji egzistiraju ne samo u različitim zemljama već i u jednoj zemlji.

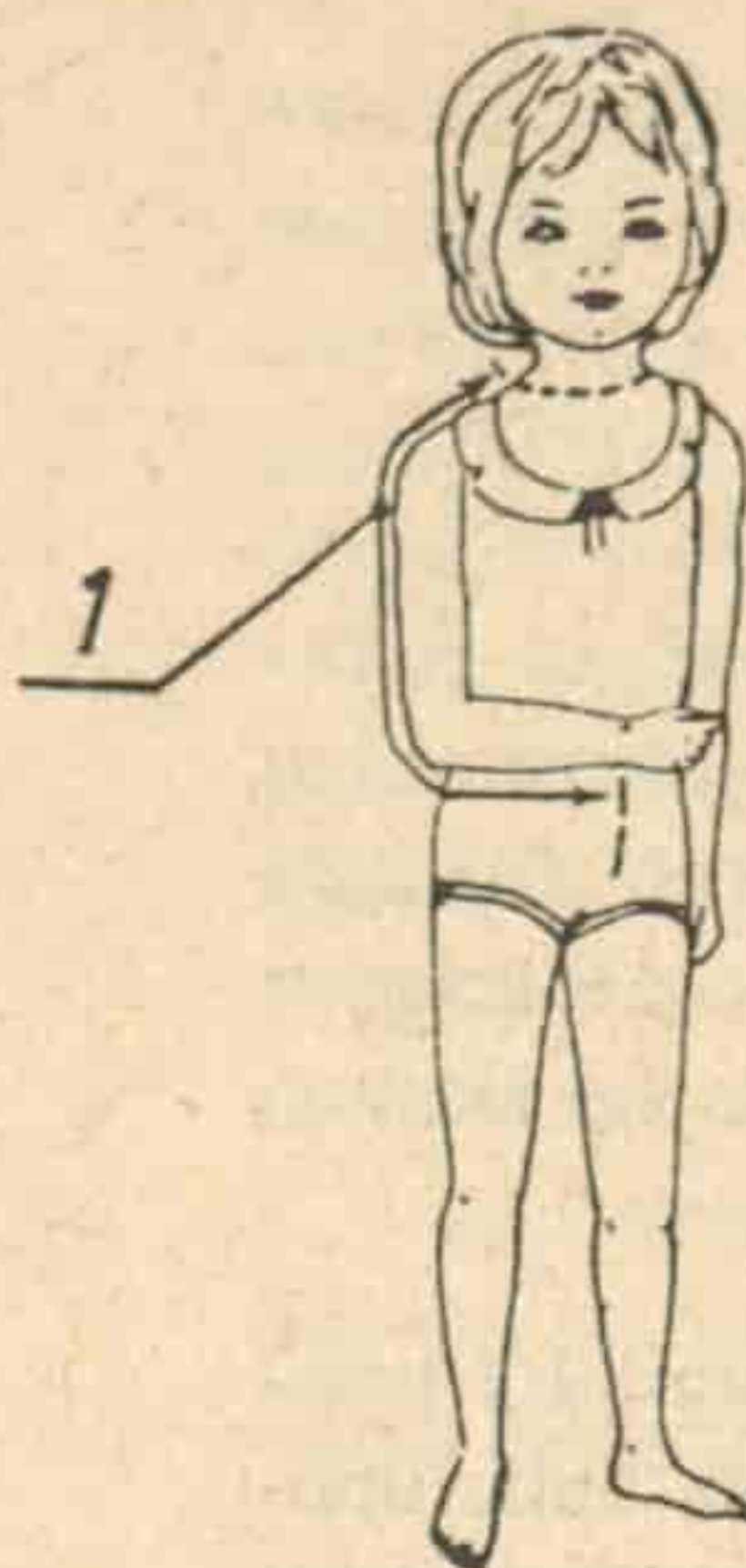
Komitet ISO stupio je u saradnju sa nacionalnim organizacijama za standardizaciju u celom svetu u cilju upoznavanja različitih metoda i stepena primene pojedinih sistema označavanja veličina i njihovog prilagođavanja u međunarodnim okvirima.

Na sl. 1, 2 i 3 prikazan je način utvrđivanja telesnih mera, a s tim u vezi i sistem označavanja veličina za decu starosti od 3 meseca do 5 godina koji je sadržan u predlogu datom od strane Novog Zelanda.

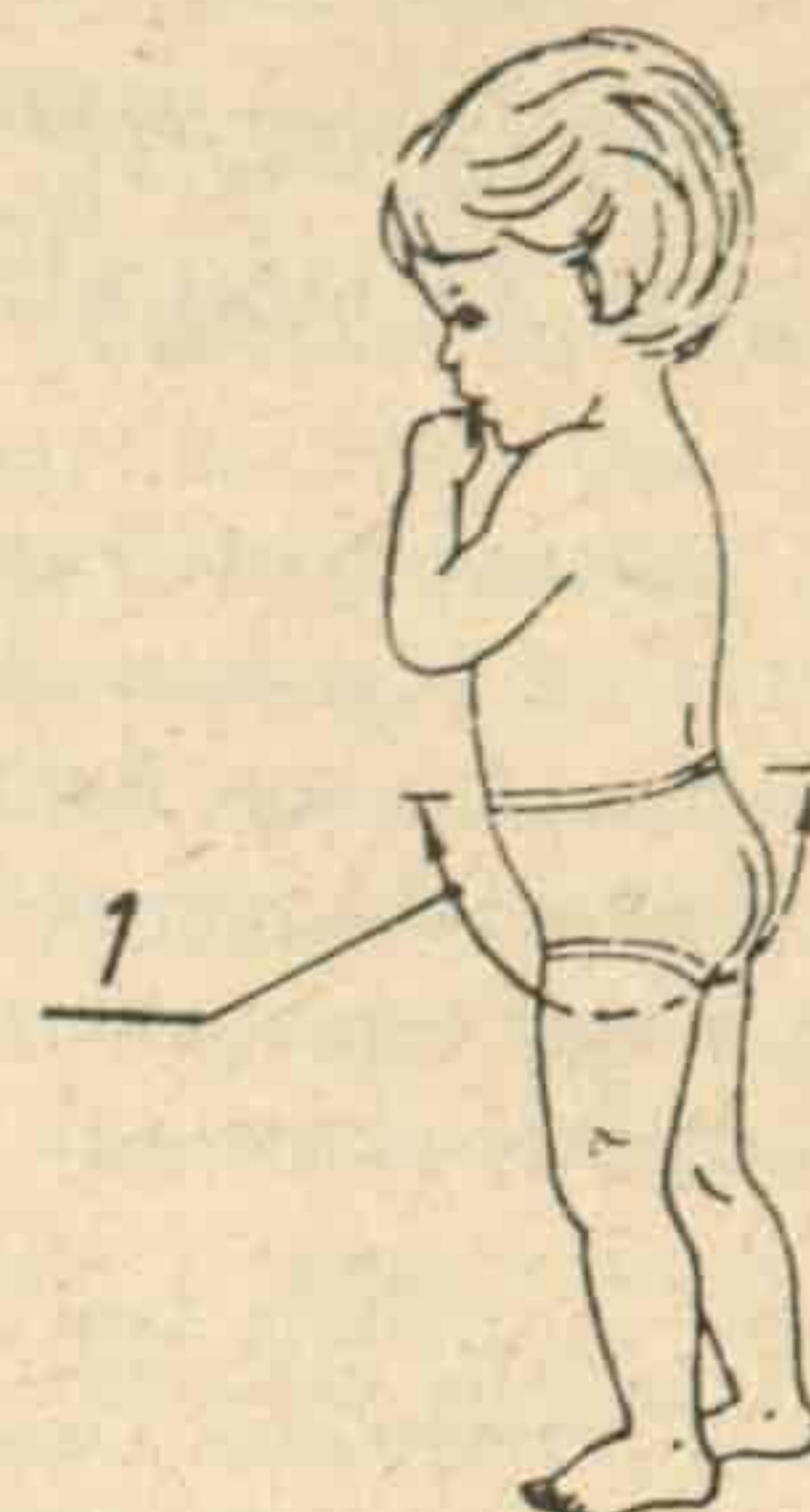
Slika 1

- 1 — dužina ramena
- 2 — širina leđa
- 3 — dužina struka

Slika 2

- 1 — dužina ramena i ruke

Slika 3

- 1 — dužina od pojasa sprema do pojasa pozadi

Dok proizvođač košulje u jednoj zemlji prikazuje dužinu rukava kao rastojanje između sredine vrata i šake, a drugi između ramena i šake, mere okovratnika i mere leđa podjednako su predmet sličnih konflikata. Rezultat takve prakse je masa raznovrsnih oznaka veličina za svaki atribut odeće. Žene koje često putuju moraju znati da je npr. bluzna označena veličinom 10 u Sjedinjenim Američkim Državama po veličini identiteta sa bluzom označenom brojem 38 u Velikoj Britaniji, ili brojem 42 u Francuskoj ili brojem 46 u Italiji.

Međunarodna trgovina odeće danas je ozbiljno ugrožena zbog nepostojanja jedinstvenog načina označavanja veličina odeće, što bi naravno bilo od velike koristi za proizvođače, distributere i kupce.

Na preporuku Međunarodnog udruženja potrošača, tehnički komitet Međunarodne organizacije za standardizaciju ISO TC 133, osnovan 1969 godine i 21* članica ISO odlučili su da aktivno pristupe rešavanju ovog problema. Na plenarnom zasjedanju komiteta formirane su tri specijalizovane radne grupe sa zadatkom da prouče sledeće:

- sistem označavanja veličina i mere muške i muške dečije odeće,
- sistem označavanja veličina i mere ženske i ženske dečije odeće,
- sistem označavanja veličina i mere odeće za dojenčad — bebe dužine do 100 cm.

U radnim grupama pristupilo se izučavanju proporcija obima grudi.

Predviđeno je da se u međunarodnim standardima primeni sistem jednostavnog i direktnog označavanja odeće na bazi telesnih mera osobe kojoj takva odeća u potpunosti odgovara. Izbor mera odeće biće punopravno razmotren i od strane kreatora, proizvođača odeće i drugih zainteresova-

* Južna Afrika (vodi sekretarijat Komiteta), Nemačka, Australija, Austrija, Kanada, Španija, Francuska, Mađarska, Indija, Iran, Izrael, Italija, Holandija, Poljska, Rumunija, Velika Britanija, Švedska, Švajcarska, Čehoslovačka, Sovjetski Savez i Jugoslavija.

nih, u cilju usaglašavanja zahteva u pogledu stila, kroja i drugih aspekata oblika odeće, a koji se moraju predvideti i za odeću koja se nosi ispod gornje odeće.

Stoga je želja ISO — organizacije da racionalizira osnovne

elemente u vezi sa odećom, a da se time ne uskrati sloboda u izboru forme i oblika.

ISO TC 133 samo je jedan od 150 tehničkih komiteta ISO — organizacije koji rade na problemu međunarodne standardizacije avionskog saobraćaja, voća i povrća, kompjutera, reznih alata, nuklearne energije, čamaca za spasavanje, gvozdene rude, burgija itd., tako da je oko 50.000 eksperata celog sveta uključeno u posao koji obavljaju ISO komiteti.

(Service d'Information ISO, 12 juli 1972)

ISO STANDARD ZA MERENJE VREMENA ISTICANJA, ODNOSNO VISKOZNOSTI BOJA I LAKOVA

Međunarodna organizacija za standardizaciju (ISO) dobila je međunarodnu saglasnost da izradi standard za model »posude za isticanje«, instrumenta koji treba da služi za merenje viskoznosti boja i lakova.

Kada je međutim osnovan specijalni ISO potkomitet za izradu ovog međunarodnog standarda, pojavila su se različita mišljenja o tome da li međunarodni standard treba izraditi, ili ne, jer su mnoge nacionalne organizacije već imale svoje standarde za posude za isticanje tečnosti. Zbog toga je i osnovana specijalna naučna grupa koja je imala zadatak da ispita i izradi standardni model posude, oslanjajući se na teorijska iskustva engleske delegacije.

Svetski eksperti iz industrije i istraživačkih institucija Nemačke, Danske, Francuske, Indije, Italije, Holandije, Engleske, Švedske, Švajcarske, Južno-afričke Unije, Amerike i drugih zemalja, brižljivo su radili na ispitivanjima da bi najzad došli do sporazuma za novi standard.

Primena posude za isticanje, određene za kontrolu boja, bila je vrlo poželjna naročito u slučaju tečnih boja za automobile, a posebno kada se boja nanosi prskanjem pomoću pištolja.

Tako su Ford-ove fabrike za proizvodnju automobila uvele u upotrebu ovaj instrument još oko 1920 godine kako bi

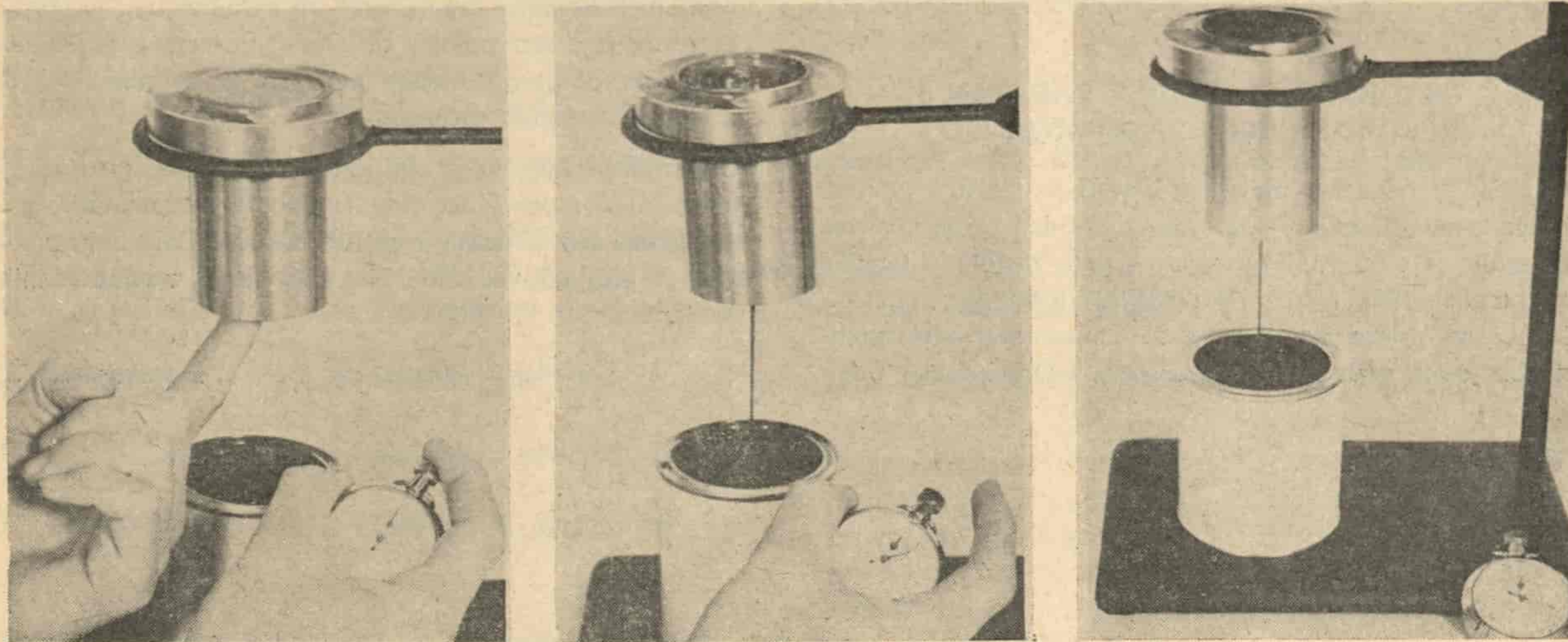
se brže mogle na produkcionoj traci da određuju osobine boja pomoću njihovog isticanja. Ova tehnika se koristila i za druge tipove boja uz upotrebu raznih oblika i dimenzija posuda, ali je isticanje gušćih boja bilo teže, nego što se pretpostavljalo.

Poslednjih godina broj posuda se toliko umnožio da je situacija oko njihove upotrebe na međunarodnom planu postala komplikovana.

Model posude za isticanje, usvojen od ISO, bio je zato brižljivo ispitivan kako bi se postigla najveća preciznost pri

Na sl. 2 prikazan je turski čvor, alternativno poznat pod imenom gordes (Gördes), tabris (Tabriz) ili izmir (Izmir) — čvor.

Svaki od ovih pojedinačnih tipova ima svoje sopstvene karakteristične varijacije. Ilustracije su uzete iz skoro publikovanog standarda ISO 2550 u kome su opisani različiti tipovi čvora i vizuelni metod za njihovo raspoznavanje. Ovo se može primeniti na većini tepiha na kojima su čvorovi pravljani prstima ili kukicom.

Određivanje viskoznosti boja i lakova pomoću ISO-standardne posude za isticanje Sl. 1 — punjenje posude; sl. 2, i 3. — merenje vremena isticanja uzorka pomoću sekundomera i određivanje viskoznosti.

određivanju određene viskoznosti, lakoća upotrebe, čišćenje kao i jednostavnost izrade.

ISO-posuda za isticanje izrađena je da olakša razmenu rezultata među zemljama i može se očekivati da će brzo zameniti sve druge tipove nacionalnih standardizovanih posuda.

Međunarodni ISO standard br. 2431 ne sadrži samo podatke o dimenzijama, izradi, baždarenju ili označavanju posude, on pruža isto tako potpuna uputstva o načinu rada uzimajući u obzir podešavanje temperature, uputstva o pripremanju i punjenju posude, o merenju vremena isticanja, stepenu preciznosti, kao i uputstva za održavanje i proveravanje.

ISO standard br. 2431 čini sastavni deo jedne serije standarda koja obrađuje uzimanje uzoraka i metode ispitivanja boja, lakova i njima sličnih proizvoda, a izrađen je u Tehničkom komitetu ISO/TC 35, u potkomitetu 9. Do danas je ISO/TC 35 izradio preko 30 međunarodnih standarda iz ove oblasti.

(Service d'Information ISO, 9. avgust 1972)

PREPOZNAVANJE ČVOROVA NA TEPIHU RUČNE IZRADE

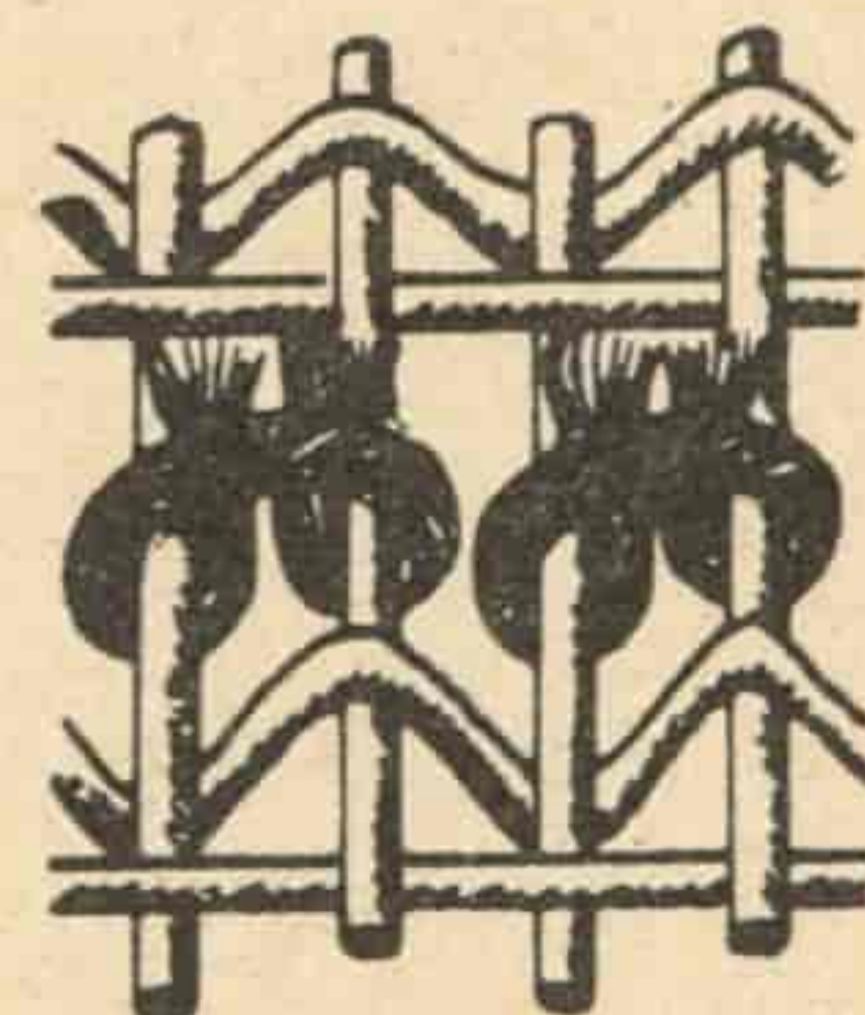
Na sl. 1 i 2 prikazana su dva tipa čvora korišćenih pri ručnoj izradi tepiha.

Na sl. 1 prikazan je persijski čvor, takođe poznat pod imenom sehna (Sehna) ili sineh (Sineh) — čvor.

Za laika to su možda malo vidljive razlike između dva tepiha ali tip čvora otkriva veliku razliku u karakteristikama i kvalitetu tepiha.

Slika 1

Slika 2

Navedeni ISO standard iz tih razloga je koristan kako za proizvođača tepiha tako i za trgovinu i kupca korisnika. Ovaj standard izrađen je u okviru tehničkog komiteta za tekstil uz učešće eksperata — članova specijalne radne

grupe za tepihe ručne izrade. Standard ISO 2550 je jedan iz serije međunarodnih standarda izrađenih u cilju utvrđivanja različitih metoda ispitivanja, klasifikacije i terminologije tepiha izrađenih na mašini isto tako dobro kao i tepisi izrađeni ručno.

Prihvatanjem serije standarda zasnovanih na naučnoj osnovi, eliminisaće se praksa ocenjivanja zasnovana na empirijskom iskustvu koje je često varljivo i nekorisno.

Ovim putem ISO doprinosi lakšoj i bržoj međunarodnoj razmeni dobara i robe.

(Service d' Information ISO, 15 avgust, 1972)

U OKTOBRU OVE GODINE ZAKAZAN JE REKORDAN BROJ ZASEDANJA ISO

Oktoibar je rekordan mesec aktivnosti u oblasti međunarodne standardizacije — za svaki radni dan ovoga meseca zakazano je održavanje prosečno sedam zasedanja tehničkih komiteta ISO i njihovih potkomiteta, u raznim zemljama. Osim toga pripremljena su i zasedanja specijalizovanih radnih grupa sastavljenih od eksperata Organizacije ISO.

Smatra se da je na ovim zasedanjima, sa ciljem razmatranja raznih aspekata međunarodne standardizacije uzelo učesće oko 4 000 stručnjaka, predstavnika vlada, industrije, potrošača, istraživačkih institucija itd.

Ova zasedanja obuhvataju veliki broj pitanja kao što su: dokumentacija, automobili, mašine za šivanje, implantirani za hirurgiju, vozila unutrašnjeg transporta, vatrogasna oprema, aeronautika, bakar, kancelarijske mašine, zaštitna odeća, elastomeri, aparati za disanje za medicinsku upotrebu, proizvodi prerade nafte, da ne navodimo ostale.

Šta više ova zasedanja predstavljaju samo jedan deo aktivnosti međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO). U stvari veći deo radova, obavlja se pismeno a zasedanja se organizuju samo u slučajevima kad je neophodno radi rešavanja složenijih problema.

Organizacija ISO, koja ove godine ispunjava dvadesetpetogodišnjicu svoga rada, okuplja oko 70 nacionalnih organizacija za standardizaciju, njenih članica. Ovih dana ispunjen je broj od više od 2 000 objavljenih međunarodnih standarda.

(Service d' Information ISO, 15 septembar 1972)

OBJAVLJENI JUGOSLOVENSKI STANDARDI

»Službeni list SFRJ« br. 27/72. od 1. VI 1972.

JUS N.N4.010 — Fizičke i subjektivne veličine zvuka ili buke	4,50
1972	
JUS N.N4.011 — Standardne frekvencije za akustička merenja	3,50
1972	

»Službeni list SFRJ« br. 31/72. od 22. VI 1972.

JUS U.N5.112 — Sanitarna oprema za stanove. Umivaonik od sivog livenog gvožđa, emajlirani	3,50
1972	
JUS U.N5.300 — Kuhinjska oprema za stanove:	
1972	
Kuhinjski praonik sa jednom školjkom	4,50
JUS U.N5.305 — „ Praonik od sivog livenog gvožđa, sa jednom školjkom	3,50
1972	
JUS U.N5.306 — „ Praonik od sivog livenog gvožđa. Emajlirani, sa dve školjke	3,50
1972	
JUS U.N5.310 — „ Kuhinjski praonik sa dve školjke	4,50
1972	
JUS U.N5.320 — „ Ormar sa praonikom	7.—
1972	

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. novembra 1972.

»Službeni list SFRJ« br. 33/72. od 30. VI 1972. godine.

JUS E.B3.503 — Ispitivanje mirodija i začina:	
1972	
Određivanje količine vode (metoda sa toluenom)	4,50
JUS E.B3.504 — „ Određivanje pepela nerastvorljivog u vodi	3,50
1972	
JUS E.B3.505 — „ Određivanje ekstrakta rastvorljivog u hladnoj vodi	3,50
1972	
JUS E.B3.506 — „ Određivanje ekstrakta rastvorljivog u alkoholu	3,50
1972	
JUS E.B3.507 — „ Određivanje pepela nerastvorljivog u kiselini	3,50
1972	

Navedeni standardi obavezni su i stupaju na snagu 1. XI 1972.

JUS H.Z1.150 — Ispitivanje voda:	
1972	
Određivanje ulja i masti (metoda sa aluminijumsulfatom)	3,50
JUS H.Z1.151 — „ Određivanje ulja (metoda pomoću spektrofotometra)	3,50
1972	
JUS H.Z1.301 — Ispitivanje hemikalija za obradu voda:	
1972	
Natrijumaluminat	3,50
JUS H.Z1.302 — „ Gvožđe (III) hlorid	4,50
1972	
JUS H.Z1.303 — „ Aktivni ugalj	6,50
1972	
JUS H.Z1.304 — „ Hlor	3,50
1972	
JUS H.Z1.305 — „ Natrijumhipohlorit	3,50
1972	
JUS H.Z1.306 — „ Gvožđe (II) sulfat	3,50
1972	
JUS C.T8.504 — Ispitivanje emajla	
1972	
Određivanje otpornosti prema vrućem rastvoru natrijumhidroksida	4,50
JUS C.T8.508 — „ Određivanje otpornosti prema vrućim raatvorima sredstava za pranje (de-	
1972	
tergentima)	4,50

Navedeni standardi se primenjuju od 1. novembra 1972. godine.

Izdavač: Jugoslovenski zavod za standardizaciju — Cara Uroša 54 — Beograd, telefon broj 634-323

Odgovorni urednik: Milan Krajnović, dipl. ecc.

Cena pojedinom primerku din. 12. — Godišnja pretplata din. 120 — Pretplatu slati neposredno na adresu prodavnice Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju, Beograd, ul. Kneza Miloša br. 16, pošt. fah br. 933 ili na žiro-račun br. 608-637-320-10

Štampa: Beogradski izdavačko-grafički zavod — Beograd

41

428/1972

700019599,11

COBISS 0